Rok 5. Warszawa, dnia 25 kwietnia 1929 r. № 7—8.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOSCI
W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
Spółki Wydawniczej „OSZCZĘDNOŚĆ“, Sp. zogr. odp.
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

Rok 5. Warszawa, dnia 25 kwietnia 1929 r. № 7—8.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚC
W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 32.—
Półrocznie	„ 16.—
Kwartalnie	„ 8.—
Miesięcznie	„ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO)
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 92
Redaktor Odpowiedzialny: JÓZEF ROŻKOWSKI

Zjazd Delegatów Małopolskich Kas Oszczędności we Lwowie.

W dniu 17 marca r. b., jak donosiliśmy w numerze 5 naszego czasopisma, odbył się we Lwowie Zjazd delegatów Kas oszczędności, należących do Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie. Związek ten skupia w swem łonie wszystkie Kasy oszczędności w Małopolsce, reprezentujące kapitał wkładkowy prawie 200 miljonów zł. Tegoroczny Zjazd miał charakter bardzo uroczysty, poraz pierwszy bowiem, prócz delegatów, wzięli w nim udział reprezentanci władz państwowych i samorządowych, oraz dyrektorowie państwowych instytucyj finansowych. Na Zjeździe, który odbył się w pięknie przystrojonej sali ratuszowej, obecni byli: delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrz., radca min. Ryszard Lenartowicz, Wojew. Gołuchowski, w zastępstwie Wojewody krakowskiego insp. Chmielewski, w zastępstwie Wojewody stanisławowskiego, radca Kochanowski, komisarz rządu dr. Nadolski, prezes Banku Polskiego, dyr. Józef Zgórski, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego, dyr. Pawłowicz z Warszawy, nadto dyr. Banku Rolnego Bardecki, dyrektorowie Banku Gospodarstwa Krajowego Bižański i dr. Chechliński, przedstawiciel Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, J Rożkowski, przedstawiciel Izby Handlowej wiceprezes Höflinger, przedstawiciel Tow. oszczędności ludowych, prof. Niemczycki, przedstawiciel Izby Skarbowej rad. Waligórski i wielu innych.

Obrady zagaił w dłuższem przemówieniu Prezes Związku, dr. Stefan Uhma, który, między innemi, zaznaczył co następuje:

„Dwadzieścia siedem lat istnienia Zwiazku, ktory bez żadnego przymusu potrafił w swych szeregach zgromadzić wszystkie istniejące w naszej dzielnicy komunalne kasy oszczędności, to najlepszy dowód silnego odczuwania potrzeby tej organizacji. Liczny udział przedstawicieli kas w Zjazdach, to wyraz potrzeby wymiany myśli, silnego odczuwania konieczności wspólnej, solidarnej pracy dla tej idei, w służbie której oddać pragniemy nasze najlepsze myśli i nasze siły. Ale Zjazd tegoroczny ma charakter nieco odmienny, bardziej uroczysty, niż zwyczajnie miewały nasze doroczne zebrania. Po raz pierwszy na Zjeździe wśród nas zasiadają przedstawiciele naszej polskiej władzy państwowej, naszych naczelnych instytucyj państwowych, oraz naszych bratnich organizacyj innych dzielnic Polski. Niechże mi więc wolno będzie pierwszą myśl naszą skierować ku sercu Polski—Warszawie, ku Majestatowi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli za czasów zaborczych w naszem gospodarczem odrodzeniu widzieliśmy jeden z koniecznych czynników, który powinien nam powetować niewolę, to dziś widzimy w tworzeniu kapitałów narodowych, w rozwijaniu twórczych sił narodu, w budowaniu samodzielnego, niezależnego, pełnego, wszechstronnego życia gospodarczego narodu, kardynalny fundament naszej niepodległości politycznej, główny czynnik mocarstwowego stanowiska Polski“.

Następnie przemówienia powitalne wygłosili: delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych p. radca Ryszard Lenartowicz, p. Wojewoda Gołuchowski, dyr. Banku Polskiego, p. J. Zgórski, dyr. Banku Gospodarstwa Krajowego, p. Pawłowicz i delegat Państwowego Banku Rolnego, p. Bardecki, który stwierdził, iż zakres działania powiatowych komunalnych kas oszczędności całkowicie idzie po linji zadań Banku Rolnego.

Po wygłoszeniu mów powitalnych przystąpiono do wyboru Prezydjum Zjazdu. Na przewodniczącego Zjazdu powołano p. Dorawskiego, dyrektora Miejskiej Kasy Oszczędności w Krakowie, na zastępcę—p. Dr. Dobieckiego ze Lwowa, a na sekretarza p. Ziobrowskiego ze Stanisławowa.

Po ukonstytuowaniu się Prezydjum Zjazdu wygłoszono szereg bardzo zajmujących referatów. Pierwszy referat o propagandzie idei oszczędności wygłosił p. Dyr. Ziobrowski. Opierając się na do-

świadczeniu, referent stwierdził, że propaganda oszczędności musi być tak przez Kasy zorganizowana, by nie była natrętna i przymusowa, lecz by pobudzała jednostki do myślenia o skutkach oszczędności w ich dalszem życiu. Apel do oszczędności powinien być pomysłowy: znajdować się winien w ogłoszeniach dzienników miejscowych, w afiszach na ulicach miasta, w lokalu kasy, w kinie i t. p. Do oszczędności należy zachęcać przez premjowanie zadań szkolnych, udzielanie skarbonek oszczędnościowych, premjowanie oszczędnościowych wkładów i t. d.

Referent stwierdził, że przemawianie o oszczędności do naszego obecnego powojennego społeczeństwa jest pracą ciężką i żmudną, lecz tylko wytrwała praca prowadzi do celu, a cel uwidacznia się dopiero po upływie pewnego okresu czasu.

Referat p. Dyr. Ziobrowskiego uzupełniony został uwagami p. Dyr. Dorawskiego, który, między innemi, podkreślił, że jednym z najlepszych sposobów propagandy idei oszczędności jest dobre prowadzenie Kasy Oszczędności i korzystanie ze wskazówek Związku.

Następny referat „O stosunku Banków Państwowych do komunalnych kas oszczędności“, wygłoszony przez p. Dyr. Kulpińskiego, zawierał bardzo szczegółowe, oparte na obserwacji, ujęcie stosunku Banku Polskiego, Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego do Kas Oszczędności. Według wywodów referenta, stosunek z Bankiem Polskim kształtował się naogół dobrze i w tym kierunku nie miał Bank Polski ani też Kasy Oszczędności do podnoszenia żadnych specjalnych życzeń; wszelkie sprawy bieżące bywały przez Bank Polski bezpośrednio regulowane. Referent omówił szerzej stosunek handlowy Kas Oszczędności z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, ponieważ Bank ten w myśl zarządzeń Rządu stał się główną instytucją finansową dla Kas Oszczędności. Postulaty Kas pod adresem Banku Gospodarstwa Kraj. krystalizują się w dwóch kierunkach, a mianowicie: w kierunku ram kredytowych (kredyty przyznawane kasom) i w kierunku należytości, pobieranych od Kas.

Najwięcej życzeń co do uregulowania warunków współpracy podniósł referent w stosunku do Państwowego Banku Rolnego, a to głównie z powodu sposobu udzielania i ściągania kredytów. Bank Rolny często przyznawał kredyty t. zw. celowe (np. na zasiewy czy klęskowe), spłacalne w ściśle oznaczonym terminie; termin ten z powodu swej krótkości (zazwyczaj 6 miesięcy) często nie dawał klientowi możności fruktyfikacji pożyczki i stawiał go w trudnem położeniu przy żądaniu zwrotu całej wypożyczonej sumy. Stan ten odbijał się specjalnie na kasie, pełniącej w tym wypadku rolę pośrednika. Pośrednik ten zamiast wdzięczności klientów spotykał się z zarzutami, że Zarząd Kasy mimo pomocy rządowej chce swoich członków zrujnować.

Również podniesiono pewne postulaty co do unormowania oprocentowania kredytów Banku Rolnego, oraz wyrażono życzenie, aby okres udzielanych kredytów uwzględniał możliwość pewnej fruktyfikacji wypożyczonego kapitału dla pożyczkobiorcy i pewną minimalną dochodowość dla Kasy, dalej by kredyt ten nie był ściągany we wcześniejszych terminach, aniżeli w umówionych przy udzielaniu pożyczki, tudzież by te terminy były dogodne dla rolnika. Kredyty te winny być również udzielane tylko w porozumieniu i po zasięgnięciu opinji Związku Polskich Kas Oszczędności.

Na zabezpieczenie kredytów należałoby, zdaniem mówcy, przyjmować książeczki wkładkowe lub weksle kaucyjne zamiast weksli ostemplowanych na pełną kwotę udzielonego kredytu co wpływa na jego podrożenie.

Wszystkie powyższe życzenia podyktowane były chęcią Kas uregulowania i ujednostajnienia ich stosunków z powyższemi państwowemi instytucjami finansowemi i z całą życzliwością zostały przez obecnych na Zjeździe reprezentantów naczelnych władz tych instytucyj przyjęte.

Ponieważ dezyderaty te mają zasadnicze znaczenie dla Komunalnych Kas Oszczędności, uważamy za pożądane przytoczyć je in extenso.

W stosunku do Banku Polskiego uchwalono:

„Życzeniem Kas Oszczędności jest, by wszystkie Oddziały Banku Polskiego uznawały Kasy Oszczędności z tytułu podaży wekslowych, do redyskonta przesłanych, z walutą dnia, podaną przez daną Kasę (tak jak to czyni Oddział B. P. we Lwowie), gdyż gotówka, leżąca na R-ku żyrowym, czy R-ku Zastępstwa nie przynosi żadnych odsetek.

Ponadto życzeniem Kas jest, by Bank Polski nie liczył przy eskoncie weksli kasowych żadnej prowizji i porta, względnie zastosowywał tę samą stawkę w bonifikacji, jaką pobiera przy eskoncie weksli portfelowych Kasy.

Zauważyliśmy, że forma zabezpieczenia poruczonych Kasie agend zastępstwa inkasowego jest dla Kas często za drogą i za wysoką, gdyż i stosowana jest rozmaita forma zabezpieczenia.

Żądanie hipotecznych zapisów kaucyjnych, a nadto weksli kaucyjnych z podpisami silnych finansowo członków Rady Kasy, to pierwsze powoduje duże koszta, to drugie zależność Kasy od osób prywatnych. Naszem zdaniem, zupełnie wystarczy weksel kaucyjny z podpisem Kasy i ewentualnie z żyrem Związku Komunalnego, jako Związku poręczającego“.

W stosunku do Banku Gospodarstwa Krajowego wysunięto następujące postulaty:

1) Nieliczenie kosztów manipulacyjnych przy zamknięciu R-ku bieżącego od kwot zadłużenia z tytułu inkasa, względnie przeprowadzanie pozycyj inkasowych przez R-k inkas, bez żadnych kosztów (jak to czyni oddział lwowski).

2) Walutowanie gotówki, otrzymanej na pokrycie inkasa dniem wysłania gotówki przez Kasę, a nie dniem otrzymania gotówki przez Bank, gdyż z tego tytułu Kasa nie powinna ponosić żadnej szkody w odsetkach.

3) Zwolnienie Kasy od obowiązków zawiadamiania o wpływie inkasa, a poprzestanie na wypisywaniu na dowodzie nadawczym P.K.O., Nr. weksla, daty płatności i sumy wekslowej.

4) Przyznanie dla każdej Kasy, z którą Bank stoi w stosunku redyskontowym, chwilowego kredytu w R-ku bieżącym w wysokości Zł. 2.000.—

do Zł. 10.000.— na pokrycie odrzuconych przez cenzurę weksli, względnie salda debetowego.

5) Na zabezpieczenie tego kredytu zażądać od Kar złożenia do depozytu papierów wartościowych lub weksla kaucyjnego, podpisanego przez Kasę Oszczędności, ewent. przez Związek Komunalny, jako poręczający Kasę.

6) Bonifikowanie Kasom 6%, a nie jak dotychczas 4% od sald kredytowych, płatnych á vista na R-ku bieżącym.

7) Od lokat terminowych na R-ku bieżącym przyznawanie wyższego oprocentowania.

8) Obliczanie podaży wekslowej na pokrycie zapadłości z dniem płatności starych weksli, a nie na kilka dni przed terminem i to w takiej wysokości, jaka jest potrzebna na pokrycie weksli zapadłych w danym dniu.

9) Zapisywanie waluty eskontu na R-ku bieżącym z datą obliczenia, a nie z dniem następnym, gdyż przy takiej manipulacji Kasa traci odsetki za 5 do 6 dni w roku od sumy przyznanego reeskontu.

10) Od depozytu podkładowego nieliczenie prowizji depozytowej.

11) Nieliczenie prowizji od kredytu w rachunku bieżącym.

12) Liczenie tej samej stopy procentowej przy wekslach z terminem dłuższym jak trzy miesiące.

13) Stosowanie jednolitej stopy procentowej od wszystkich kredytów.

14) Ograniczenie kosztów portorji do efektywnych wydatków.

15) Udzielanie wszelkich kredytów Kasom za poprzedniem porozumieniem się ze Związkiem Kas Oszczędności we Lwowie, który na podstawie dokładnej znajomości stosunków i kierownictwa w danej Kasie może wydać miarodajną opinję.

16) Ustalenie najpierw wysokości kredytu na specjalne cele (np. kredyt rzemieślniczy) i żądanie następnie od Kas przedłożenia zgłoszeń, gdyż odwrotne postawienie sprawy naraża Kasy na przykrości, reklamacje, a nawet skargi.

17) Nieżądanie tworzenia osobnych komitetów dla rozdziału kredytów specjalnych, gdyż stanowisko takich komitetów nie zawsze jest zgodne z interesem Kasy. Naszem zdaniem, wystarczyć powinno sprawozdanie Kas ze sposobu rozdziału udzielonego kredytu.

18) Pożądaną byłoby również rzeczą, aby Bank Gospodarstwa Krajowego, wysyłając do inkasa weksle obce, przesyłał także i weksle własne Kasy do inkasa celem pokrycia, czy to gotówkowego, czy też nową podażą wekslowego.

Dezyderaty odnoszące się do Państwowego Banku Rolnego:

„Celem uniknięcia dotychczasowych niedomagań w stosunkach kredytowych Kas Oszczędności z Państwowym Bankiem Rolnym uznajemy za wskazane, by Dyrekcja P. B. R. wydała następujące zarządzenia:

1) Znaczne obniżenie stopy procentowej od kredytów, płatnych przy redyskoncie weksli z góry, zaś przy lokatach na książeczki wkładkowe z dołu półrocznie.

2) Ustalenie spłaty kredytu w ratach półmiesięcznych dopiero po pewnym okresie trwania pożyczki.

3) Cenzurowanie weksli prolongacyjnych wcześniej, by Kasa mogła uzupełnić weksle odrzucone.

4) Oprocentowanie pozostałości na rachunku bieżącym po 6% p. a, a nie jak dotychczas trzymania gotówki na rach. bieżącym bez procentu.

5) Zaliczanie kosztów manipulacyjnych w wysokości efektywnych wydatków portorji.

6) Ustalenie jednolitego sposobu zabezpieczenia kredytów, gdyż Kasy są na podstawie jednego statutu zorganizowane.

7) Zwolnienie Kas od pisania kartek informacyjnych a zarazem ograniczyć do sporadycznych wypadków, gdyż Kasa bezpośrodnio odpowiada za spłatę, a kredytów bez odpowiedniego zebezpieczenia Kasa nie udziela.

8) Ograniczenie kontroli przy wizytacji Kas przez swego delegata do sposobu rozdziału otrzymanych z Banku kredytów.

9) Odsyłanie zapadłych weksli Kasom w pierwszym dniu płatności, oraz szybsze załatwianie pism Kasy.

10) Udzielanie kredytów Kasom w porozumieniu ze Związkiem Kas Oszczczędn., który na podstawie dokładnej znajomości stosunków i kierownictwa może wydać miarodajną opinję o Kasie.

11) Wydanie „Taryfy" (zbioru) stawek tak procentowych jak również prowizyjnych (przekazowych) i podanie tychże do wiadomości Kasom.

12) Przesyłanie tym Kasom, które otrzymały placówki informacyjne, wzgl. otrzymają zastępstwa, weksli z redyskonta do inkasa za ewentualnem zabezpieczeniem.

13) Przyznanie stałego kredytu reeskontowego dla każdej Kasy Oszczędności i ustalenie wysokości tegoż na kazdy rok administracyjny z góry, gdyż odmawianie kredytu, względnie prolongowanie z miesiąca na miesiąc utrudnia w wysokim stopniu działalność Kasy.

W ubiegłym miesiącu rozpoczął Państwowy Bank Rolny Oddz. we Lwowie ustanawianie t. zw. „Placówek informacyjnych Państwowego Banku Rolnego".

Dla placówek tych wydał szczegółowe przepisy, które zawierają tylko obowiązki Kas względem Państwowego Banku Rolnego i jego klienteli, zaś jako jedno bene dla Kas, przyznał Kasom „zwrot faktycznie poniesionych kosztów łącznie z portem" gdyż zasadniczo Kasy mają spełniać nałożone obowiązki *bezpłatnie*.

Takie ogólnikowe określenie wynagrodzenia za usługi Kasy uważamy za niewskazane, 1) gdyż Kasa może spełniać pewne czynności tylko *odpłatnie* z powodu braku subsydjów na pokrycie kosztów administracyjnych; 2) gdyż jakakolwiek z góry nieustalona kwota, zaliczona klientowi, będzie dla niego wygórowana, mimo że zbieranie i udzielanie informacyj klientom wymaga zasadniczej pewnej pracy Kasy bez względu na wysokość kwoty mającej się udzielić pożyczki i czy klient rzeczywiście skorzysta z otrzymanych informacyj.

Więc powinna być zasadniczo ustalona *minimalna stawka*, którą klient obowiązany byłby *z gó-*

ry złożyć Kasie, gdyż w przeciwnym razie Kasa udzielałaby informacji—a każdy klijent nie byłby zobowiązany do wynagrodzenia straconego czasu (pobranych druków) w wypaku niekorzystania z pomocy Kasy lub zaniechania dalszych starań o pożyczkę".

Po przyjęciu powyższych dezyderatów przewodniczący p. Dyr. Dorawski oświadczył, że postulaty te rozpatrzone będą szczegółowo przez władze Związku, które w następstwie przeprowadzą rokowania, zmierzające do unormowania stosunku komunalnych kas oszczędności do państwowych instytucyj kredytowych.

Następnie Prezes Związku, Dr. Stefan Uhma, przedstawił sprawozdanie z działalności Wydziału (Zarządu) i biura za rok 1928. Z wielce interesującego i wyczerpującego referatu podajemy tylko niektóre daty, świadczące o rozwoju Kas oszczędności. I oto gdy w chwili powstania związku w roku 1902 istniało w Małopolsce 42 kas, w r. 1927 obejmował związek 61 kas, a już w r. 1928 ilość wzrosła do 84 kas, należących do Związku, oraz 16, będących w stanie organizacji. Według województw liczy woj. krakowskie 25 kas, z tych 22 należą do Związku, woj. lwowskie 37 kas, z tego do związku należy 27, woj. stanisławowskie 18, zaś zorganizowanych w Związku 16, woj. tarnopolskie 17, do Związku należy 16 i wreszcie należą do Związku 3 kasy z woj. śląskiego. Z kas, należących do Związku, 31 jest miejskich, 51 powiatowych, a niekomunalne tj. K.G.O. we Lwowie i Ruska Szczadnycia w Przemyślu. Jakkolwiek referent wita z zadowoleniem powstawanie nowych kas, jednakże uważa za niewskazane tworzenie kas powiatowych w miejscowościach, gdzie już istnieją kasy miejskie, gdyż dwie takie istytucje w jednej miejscowości nie będą mogły rozwijać się samodzielnie.

W roku 1926 przeprowadzono lustracje w 24 kasach, a w roku 1928 ilość lustracyj doszła do 71. Według wywodów referenta, lustracje te bardzo wiele przyczyniają się do wzorowej organizacji kas i usprawnienia ich działalności.

Wychodząc z założenia, że K. K. O. muszą być żywemi ogniskami propagandy idei oszczędności, Związek zaopatrywał Kasy w materjał propagandowy i współpracował przy organizacji szkolnych kas oszczędności.

Ponieważ społeczny charakter Kas oszczędności wymaga nietylko fachowych wiadomości, lecz także społecznego wyrobienia pracowników, Związek podjął próbę urządzenia kursu dokształcającego dla pracowników K. K. O., który to kurs odbył się we wrześniu r. z. przy udziale 34 pracowników.

Związek pozostawał w żywym kontakcie z władzami centralnemi i urzędami wojewódzkiemi, które bardzo życzliwie odnosiły się do wniosków Związku. Ścisły kontakt utrzymywał Związek z Bankiem Polskim, a w szczególności w sprawach, związanych z powierzeniem kasom zastępstwa. Obecnie zastępstwo Banku Polskiego posiada w Małopolsce 20 k. k. o.

W dalszym ciągu swego referatu p. Prezes Uhma wspomniał o dążeniu kas małopolskich do stworzenia Banku Kas Oszczędności. Musimy wyjaśnić, że instytucja ta odgrywałaby w stosunku do k. k. o. taką rolę, jaką odgrywa Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu i Polski Bank Komunalny w Warszawie (Przyp. Red.).

Po referacie tym p. Dyr. Guzecki przedstawił w imieniu komisji rewizyjnej sprawozdanie rachunkowe za rok 1928, zamykające się w dochodach i wydatkach sumą zł. 44.812.87. Sprawozdanie powyższe przyjęto do wiadomości, udzielono Zarządowi absolutorjum z dokonanych czynności i wyrażono podziękowanie za wydatną działalność.

Następnie lustrator Związku p. A. Samotus wygłosił referat o przeprowadzonych w r. 1928 lustracjach. W okresie sprawozdawczym zrewidowano 73 kasy oszczędności w przeciągu 208 dni pracy na ogólną liczbę 84 kas, należących do Związku. Referat, oparty na kilkoletniem doświadczeniu pracy lustracyjnej, obejmował uwagi co do usprawnienia stosunków w radach i zarządach kas, oraz co do sposobu przeprowadzania technicznych operacyj finansowych w samych kasach. Przy omawianiu poszczególnych usterek referent zaopatrywał je w fachową opinję i uzasadniał konieczność usunięcia ich na przyszłość. Specjalnie poruszył sprawę planów gospodarczych dla każdej instytucji, na podstawie których miałyby kasy obsługiwać kredytami szersze warstwy mieszkańców swych terenów działalności oraz na podstawie takiego planu mieć materjał do wyzyskania przed władzami stanu gospodarczego i ekonomicznego danego powiatu czy miasta. Zauważone usterki dotyczyły jedynie sporadycznych wypadków, jednakże gospodarka w kasach na ogół wykazuje duży postęp w sprawności i zrozumieniu głównych zadań działania kas i coraz żywiej wpływa na kształtowanie się życia gospodarczego danych okolic, gdyż kapitały oszczędnościowe, zebrane przez kasy, stanowią prawie jedyne źródło stałego kredytu i pomocy dla ludności na terenie Małopolski.

Już z powyższych kilku uwag widocznem jest, że ogólny układ pracy w kasach wymaga jeszcze ciągłej czynnej opieki Związku Polskich Kas oszczędności, którą Związek z pełnym wysiłkiem energji swego prezydjum i kontrolerów stara się rozwinąć.

W dalszym ciągu Zjazd Delegatów dokonał uzupełniających wyborów do Wydziału (Zarządu), w skład którego weszli na 3 lata pp.: Dr. Dobiecki ze Lwowa, Dr. Fedorowicz z Krakowa, Krysakowski z Gorlic, Praczyński z Przemyśla i Komarnicki z Żydaczowa, na 2 lata zaś powołano pp.: Nowakowskiego z Nowego Sącza i Nawrota Stanisława ze Starego Sambora.

Przy wnioskach i interpelacjach zabrał głos Dyr. Gross z Białej i w słowach, nacechowanych troską o rozwój naszego życia gospodarczego, uzasadnił wniosek, aby Związek Polskich Kas Oszczędności wziął pod uwagę możność porozumienia się z Rządem co do nabycia pakietu akcyj Banku Polskiego, które przy nowej emisji nabył Rząd na własny rachunek.

P. Dr. Dobiecki, zamykając Zjazd, w serdecznych słowach podziękował delegatom za udział w obradach, a p. Le Bouton w imieniu delegatów złożył podziękowanie prezydjum za pełną poświęcenia pracę nad rozwojem Związku.

Józef Rożkowski.

Państwowy Bank Rolny w roku 1928.

Zgodnie z postanowieniami statutu zadaniem Banku jest finansowanie przebudowy ustroju agrarnego przez popieranie i prowadzenie parcelacyj, osadnictwa, meljoracyj i regulacyj wodnych, współdziałanie w rozwoju gospodarczym wsi drogą organizowania kredytu dla drobnych i średnich gospodarstw rolnych, rozpowszechnianie nowoczesnych środków produkcji rolnej i t. p. Bank zaczął spełniać swe zadania w szerszym zakresie dopiero od roku 1926 ze znacznem wzmożeniem swych czynności w roku 1927.

Czynności banku można podzielić na prowadzone *na własny rachnnek* i *w zakresie poruczonym*.

I. Działalność na własny rachunek. Kredyt długoterminowy. W roku ubiegłym najwięcej wysiłków położył Bank Rolny w zakresie zorganizowania kredytu długoterminowego. Dzięki silnemu wzrostowi pożyczek w listach zastawnych oraz wypuszczeniu obligacyj meljoracyjnych, kredyt długoterminowy wysuwa się coraz silniej na plan pierwszy, wynosząc w końcu grudnia 1928 r. 156 milj. zł., a w końcu lutego 1929 r. — 171 milj. złotych. Do końca 1927 r. bank wypłacił 10.589 pożyczek o przeciętnej wysokości 3.922 złotych, a w ciągu roku 1928 18 452 pożyczki o przeciętnej wysokości 5.131 złotych. Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych były w 93% przyznane spółkom wodnym na wykonanie większych prac. Przeciętna wysokość rat, wypłaconych na poczet jednej z 214 pożyczek, wynosiła 95.112 złotych.

Na rozwój długoterminowego kredytu wpłynął dodatnio, obok ułatwień rządowych w kierunku lokaty papierów, szereg innych czynników, jak: usprawnienie wewnętrznej organizacji banku do załatwiania coraz większej ilości podań, decentralizacja akcji kredytowej i współpraca z lokalnemi organizacjami społecznemi i kredytowemi oraz usunięcie szeregu trudności formalno-prawnych (jak regulowanie stanu hipotek), które tamowały akcję kredytową.

Dla zorjentowania szerekich kół rolniczych, a zwłaszcza lokalnych organizacyj społeczno-rolniczych i spółdzielczych oraz instytucyj komunalnych, spełniających rolę pomocniczo-informacyjną przy rozprowadzaniu kredytów w listach zastawnych, wydana została przez Bank Rolny broszura o warunkach i formalnościach, związanych z udzielaniem tych pożyczek. Broszura ta ma ułatwić zadanie tym instytucjom i usunąć pośrednictwo osób, żerujących na małem uświadomieniu drobnych rolników.

Pożyczki w listach zastawnych przyznawane są: a) na *kupno gruntów* z parcelacji większej własności i na spłatę reszty ceny kupna za grunta parcelacyjne oraz b) na *inwestycje rolne*, mające na celu podniesienie i uprzemysłowienie gospodarstw rolnych, nabycie inwentarzy, spłatę uciążliwych zobowiązań i t. p. Podział pożyczek w/g tych dwuch głównych celów wskazuje poniższe zestawienie:

(w miljonach złotych)

Pożyczki wypłacone*)	Na kupno gruntów	Na inwestycje
1.I.1928 r.	28,4	13,1
1.I.1929 r.	79,1	57,2
1.III „	83,5	64,3

Z początkiem marca 1929 r. przypadało na pożyczki na kupno gruntu 56,5%, a na cele inwestycyjne 43,5%. Kredyt na kupno gruntu z natury rzeczy udzielany jest służbie folwarcznej i małorolnym, a z ogólnej ilości pożyczek, przyznanych na inwestycje, 92,4% dłużników stanowili w dniu 1.I.1929 r. właściciele gospodarstw do 50 ha. Przeważna część klienteli, bo 76,1%, przypada na właścicieli gospodarstw od 2 do 20 ha.

W dążeniu do potanienia kredytu w listach zastawnych bank przeszedł w drugiej połowie 1928 r. do udzielania pożyczek w 7% listach. Ponieważ jednak kurs giełdowy 7% listów zastawnych ustalił się w końcu roku 1928 na 83 za 100, a kurs 8% listów wynosił 94 za 100, dłużnik otrzymuje przy wypłacie kwotę znacznie zmniejszoną od nominalnej sumy pożyczki. Ciężary jednak, przerzucane tą drogą na dłużnika przez pozbawienie go prawie 1/5 wypożyczonego kapitału, są zbyt wielkie w stosunku do korzyści, jaką on uzyskuje w postaci niższego oprocentowania, tembardziej, że w przyszłości w miarę poprawy stosunków na rynku kapitałowym przeprowadzona będzie zapewne konwersja na listy niżej oprocentowane. Jak wielkie ciężary spadają na dłużnika, zaciągającego pożyczkę w 7% listach zastawnych, świadczy następujący realny przykład. Klient Banku zaciągnął nominalną pożyczkę w kwocie 43.000 zł. po kursie 82, czyli otrzymał gotówką 35.200 zł, a po potrąceniu należności wstępnych około 33.673 zł. Pożyczka jest zabezpieczona na 1-szej hipotece na przeciąg 30 lat. Raty amortyzacyjne wraz z procentami płatne są dwa razy do roku t. j. w kwietniu i w październiku. Raty półroczne wynoszą po zł. 4,01 od każdych 100 zł. nominalnej kwoty pożyczki, co czyni półrocznie 1.724 zł. a rocznie 3.448 zł., w czem rocznie na sumę amortyzacyjną przypada 1.433 zł., a na procenty 2.015 zł. W rezultacie pożyczkobiorca, który otrzymał w gotówce w roku 1928 sumę 33.673 zł. gotówki, zapłaci do roku 1958 drogą rocznych rat kwotę 103,458 zł. Dłużnik musi więc prowadzić wybitnie intensywną gospodarkę rolną, aby móc sprostać tym zobowiązaniom.

W roku 1928 Państwowy Bank Rolny zajął się gorliwie zapoczątkowaniem długoterminowego kredytu meljoracyjnego. Zapotrzebowanie Polski w tym względzie jest olbrzymie. Na ogólną przestrzeń 20 miljonów hektarów ziemi, będących w użytkowaniu

---

*) Wszystkie pożyczki wypłacone od roku 1925. Pewną różnicę między tem zestawieniem a bilansem stanowią listy zastawne, wycofane z obiegu.

rolnem*), 18 miljonów ha wymaga zmeljorowania, przyczem koszt samego odwodnienia Polski obliczony jest na 12 miljardów złotych. Do początku marca 1929 r. bank wypłacił 270 pożyczek na sumę 24,6 milj. złotych. Obszar meljorowany przy pomocy tych pożyczek wynosi 53.896 ha. Zaliczki, wydane do końca roku 1928 na sporządzenie projektów, obejmują 110.000 hektarów gruntów.

Działalność parcelacyjna. Drugi rodzaj czynności, prowadzony przez bank na własny rachunek, uległ również w roku 1928 znacznej poprawie dzięki ukazaniu się szeregu dalszych rozporządzeń i instrukcyj parcelacyjnych oraz dzięki wydatnemu zwiększeniu funduszów rządowych, przeznaczonych na kredyty ulgowe dla osadników.

Bank prowadzi akcję parcelacyjną drogą nabywania majątków na własność dla prowadzenia bezpośredniej parcelacji i przyjmuje majątki do komisowej parcelacji. Razem od rozpoczęcia działalności agrarnej banku tj. od roku 1924—1928, bank nabył 59 majątków o obszarze 56 tysięcy ha (z czego na rok 1928 przypada 11 majątków o obszarze 8,4 tysięcy ha) i przyjął do komisowej sprzedaży 9 majątków o obszarze 14,4 tys. ha. Łączny obszar, rozparcelowany przez bank w latach 1924—1928, wynosił 26,6 tysięcy ha z czego:

3,3 tys. ha rozparcelowano między służbę dworską,
9,1 „ „ „ „ adjacentów,
8,8 „ „ „ na rzecz samodz. kolonji,
5,5 „ „ „ na wszelkie inne cele.

Należy uznać za objaw pomyślny okoliczność, iż adjacenci stanowili najliczniejszy element, gdyż parcelacji sąsiedzkiej towarzyszy zwykle jednoczesna komasacja okolicznych wsi. Zgłoszenia kandydatów, rekrutujących się ze służby folwarcznej, bank uwzględniał, oczywiście w całej rozciągłości.

Kredyt krótkoterminowy banku. W r. 1928 stan udzielonych pożyczek krótkoterminowych wzrósł o 47,6% ze 129,9 do 190,6 miljonów złotych. Globalna suma kredytów krótkoterminowych banku, z których rolnictwo korzystało w różnych porach roku, wynosiła około 330 milj. złotych, na co składa się stan zadłużenia w dn. 1/I.1928 r. (129,9 milj. złotych), oraz suma kredytu udzielonego w okresie sprawozdawczym—około 203 miljonów złotych.

W dziale pożyczek krótkoterminowych bank przestrzegał zasady, aby udzielać kredytu na *ściśle określone cele*, gwarantujące możliwie najproduktywniejsze jego użycie, oraz kładł wielki nacisk na terminowe spłacanie pożyczek.

Co do sposobu rozprowadzania kredytów nie zaszły w roku 1928 żadne istotne zmiany. Bank posługiwał się pośrednictwem lokalnych spółdzielni kredytowych i rolniczo-handlowych oraz powiatowemi i gminemi kasami oszczędności. Porównawcze zestawienie udziału lokalnych instytucyj i ich central w całokształcie kredytu krótkoterminowego wskazuje poniższe zestawienie:

Instytucje	1.I.1928 r.		1.I.1929 r.	
	tys. zł.	proc. ogółu kredytów krótkoterm. banku	tys. zł.	proc. ogółu kredytów krótkoterm. banku
Spółdzielnie kredytowe	49.751	38,3%	63.514	33,3%
„ rolniczo-handlowe	13.826	10,6 „	31.411	16,5 „
„ mleczarsko-jajczarskie	2.085	1,6 „	3 647	1,9 „
Powiatowe kasy oszczędn.	10.490	8,6 „	22.381	11,8 „
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędn.	6.027	4,6 „	8.672	4,6 „

W wyniku przestrzegania zasady celowości w udzielaniu kredytów udział spółdzielni kredytowych uległ względnemu zmniejszeniu na korzyść spółdzielni wytwórczych. W zakresie współpracy z komunalnemi kasami oszczędności należy podkreślić znaczny wzrost zadłużenia z 10,5 do 22,6 milj. złotych. W końcu roku bank posługiwał się przy rozprowadzaniu kredytów pośrednictwem 796 kas gminnych.

II. **Działalność banku w zakresie poruczonym** obejmuje: 1) administrowanie specjalnemi funduszami rządowemi, 2) likwidację wierzytelności b. rosyjskich i pruskich instytucyj kredytowych i osadniczych oraz 3) tworzenie rezerw zbożowych.

Administracja funduszami polega na udzielaniu pożyczek czynnych i ściąganiu pożyczek z dawnych funduszów, przeznaczonych na cele parcelacji i osadnictwa, a które obecnie podlegają likwidacji. Stan pożyczek, udzielonych z funduszow czynnych, wzrósł w ciągu roku 1928 o 88,9% do sumy 167 miljonów złotych.

W roku 1928 bank rozwinął szerszą działalność w zakresie tworzenia rezerw zbożowych. Strona techniczna i finansowa operacyj zbożowych spoczywa w rękach banku. Skarb ulokował na ten cel w banku sumę 40 milj. złotych, jako kapitał obrotowy, potrzebny do prowadzenia odnośnych operacyj. Do początku 1929 r. bank wydatkował na te cele sumę 33,3 milj. zł. Wydawanie ogólnych wskazówek w dziedzinie polityki zbożowej spoczywa w rękach międzyministerjalnej Komisji, której przewodniczy delegat Min. Spraw Wewnętrznych. Zakupy, związane z tworzeniem rezerw zbożowych, prowadzone są bądź na rachunek własny państwowej rezerwy zbożowej, bądź przez magistraty większych miast.

Zmiany, zaszłe w dziedzinie administracji, polegają na utworzeniu urzędu prezesa banku, otwarciu trzech nowych oddziałów (Pińsk, Lublin i Kielce) oraz agentury w Gdyni. Dzięki skoncentrowaniu wszystkich niemal biur centrali banku w jednym doskonale pod względem technicznym urządzonym gmachu (jak np. poczta pneumatyczna), nastąpiło znaczne usprawnienie działalności banku i zwiększenie wydajności pracy personelu.

Wspaniały rozwój działalności banku w roku 1928 był w pierwszym rzędzie umożliwiony rozbudową jego kapitałów własnych. Kapitał zakładowy, który w końcu października 1927 r. wynosił jeszcze 25 milj. złotych, został do końca roku podwyższony do sumy 75 milj. złotych, a w roku 1928 drogą dwóch podniesień wzrósł do sumy 130 milj.

---

*) Grunty orne, łąki i pastwiska, sady i ogrody wraz z przestrzenią, zajętą pod zabudowania gospodarskie (bez lasów, nieużytków i wód).

zł. i łącznie z rezerwami wynosi 140,2 miljonów złotych. W myśl uchwały Rady Nadzorczej bank zamierza 15% każdorazowego stanu kapitału zakładowego trzymać w objektach ziemskich, przeznaczonych na cele parcelacyjne.

Rozwój i wzrost działalności Państwowego Banku Rolnego w latach 1924—1928 wykazuje poniższe zestawienie ważniejszych pozycyj bilansowych: (w milj. złotych).

Koniec roku	Kapitały własne	Kredyt krótkoterminow.	Pożyczki i zaliczki z funduszów admin.	Pożyczki długoterminowe w listach zast. i oblig. P.B.R.	Suma bilansowa	Zyski roczne	Obroty roczne
1924	3,1	10,4	6,4		27,1	0,5	—
1925	12,0	28,5	29,9	0,1	88,7	1,0	—
1926	15,0	52,5	53,4	7,8	157,6	3,4	1.087,5
1927	79,1	124,9	93,8	41,4	424,9	8,6	3.883,9
1928	140,2	190,6	172,7	154,6	738,5	12,2	6.931,0

H. N.

O uzdrowienie naszych finansów komunalnych.

Nasza komunalna polityka finansowa mimo pewnej poprawy ostatniej doby wykazuje jednak dotąd poważne niedociągnięcia. Dochody podatkowe gmin nie wystarczają, aby móc rozwinąć należycie lub choćby w przybliżeniu akcję budowlaną wzgl. inwestycyjną. Siłą więc rzeczy muszą gminy nasze uciekać się do pomocy kredytowej, która jednakże nie jest jeszcze u nas dostatecznie zorganizowaną.

Wielką pomocą w tym kierunku była dla gmin województwa Śląskiego pożyczka amerykańska. Fundusze te jednak, realizując zaledwie najskromniejszy program województwa Śląskiego na czas najbliższy, nie usuwają przecież ogólnej bolączki w zakresie budownictwa i w zakresie potrzebnych inwestycyj.

W innych dzielnicach zachodzi mniej więcej ten sam stosunek z większem lub mniejszem odchyleniem.

Lokowanie dalszych pożyczek tego rodzaju na rynku amerykańskim nastręcza na razie duże trudności, gdyż rynek ten nie jest obecnie w tym kierunku podatny. Rozpętała się tam bowiem na wielką skalę spekulacja giełdowa, powodując niebywały—na amerykańskie stosunki—brak kapitałów.

Zaznaczyć należy, że w związku z tem dotychczasowe polskie pożyczki straciły w ostatnim czasie na giełdzie Nowo-Jorskiej po kilka punktów na kursie.

Dla lokowania zatem dalszych pożyczek polskich na rynku amerykańskim nie przedstawiają się już obecnie konjunktury tak korzystnie jak dawniej.

Więcej pojemny pod tym względem byłby obecnie rynek francuski, który w ostatnim czasie poważnie się ożywił, wykazując duże zainteresowanie dla lokat w zagranicznych pożyczkach.

Z podziwem i uznaniem podnieść należy, że kraj tak zniszczony wojną jak Francja, zdobył się na podobny sukces, iż może już dzisiaj być poważnym wierzycielem innych narodów.

Jest to zasługą ludności francuskiej, mającej pełne zrozumienie dla idei oszczędnościowej, którą potrafiła w szerokiej mierze w czyn wprowadzić.

Jednakże rynek francuski nie byłby znów tak pojemny, aby liczyć można na lokatę na nim większej ilości polskich pożyczek. Przyjąć mógłby zaledwie ograniczoną tylko ilość polskich obligacyj temwięcej, że sfery gospodarcze innych państw ubiegają się również o lokaty pożyczek.

W każdym razie, badając głosy prasy zagranicznej, stwierdzić należy, że na rynkach zagranicznych cieszą się popytem przedewszystkiem obligacje komunalne, wobec czego i polskie obligacje komunalne znalazłyby tam chętnych nabywców.

Zagraniczna prasa fachowa, interesując się z okazji lokat polskich pożyczek zagranicą stosunkami gospodarczemi Polski, wyraziła zdziwienie dla małej pojemności na polskim rynku wewnętrznym dla pożyczek własnego kraju, a szczególnie dla pożyczek komunalnych, cieszących się przecież obecnie na całym świecie na rynkach wewnętrznych danych krajów dobrym pokupem, zwłaszcza drobnych kapitalistów.

Jako przykład przytoczyć można, że Związki Komunalne w Niemczech, jak wykazują odnośne statystyki, ulokowały swoich obligacyj komunalnych na rynku wewnętrznym za przeszło 500.—miljonów marek niemieckich.

W przeciwstawieniu zatem zauważyć należy, że, ubiegając się o pożyczki zagraniczne, nie czynimy jednakże dostatecznych wysiłków, aby stworzyć należytą pojemność krajowego rynku pieniężnego.

W naszem życiu gospodarczem odczuwa się jeszcze w tym kierunku brak potrzebnej organizacji.

Z jednej strony obserwować się daje hojne nieproduktywnę szafowanie funduszami rezerwowemi licznych instytucyj społecznych, z drugiej zaś strony brak funduszów na najkonieczniejsze nawet inwestycje miast lub powiatów. Stosunki te winny być uregulowane, gdyż Polskę nie stać na zbytek w poszczególnych działach gospodarki krajowej wtedy, gdy w innych jej działach odczuwa się dotkliwe braki.

Różnice takie we wszystkich krajach wyrównują doskonale państwowe lub komunalne obligacje wewnętrzne, które, odciągając nadmiar kapitałów poszczególnych instytucyj i zakładów społecznych, pomagają finansowo tam, gdzie potrzeba lokat.

Zwłaszcza samorządy nasze miałyby tu szeroką możność uzyskania nowych kapitałów przez odpowiednią lokatę swoich obligacyj.

Jak wykazują przykłady z Niemiec i Francji, w grę wchodzą w tym wypadku poważne sumy, temwięcej, że i popyt na obligacje komunalne

ze strony drobnego kapitalisty byłby również i na naszym rynku wewnętrznym dostateczny. Leży to w interesie nietylko naszej polityki finansowo-komunalnej, lecz i w interesie gospodarczym całego kraju, aby luki naszego życia gospodarczego na tem polu wyrównane zostały odpowiednią akcją w omawianym kierunku, której winny się podjąć gminy nasze zbiorowo.

Również i nasze ciała ustawodawcze powinny się tą sprawą żywo i z pełnem zrozumieniem zainteresować.

Kazimierz Namysł.

Z działalności Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka.

Komunalna Kasa Oszczędności m. Włocławka uruchomiona została w dniu 2 czerwca 1928 r.

Uprzywilejowanie wkładów oszczędnościowych, zapewnione rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r., a przedewszystkiem najważniejszy czynnik w oszczędności — bezgraniczne zaufanie ludności do tej instytucji kredytowej o charakterze zakładu użyteczności publicznej, wypływające z całkowitej gwarancji jej zobowiązań przez gminę miejską, spowodowały ten rezultat, że w przeciągu zaledwie 8 miesięcy swego istnienia Kasa zdobyła 2225 wkładców, którzy złożyli swe oszczędności na książeczki oszczędnościowe w łącznej kwocie zł. 212.467.

Nieobjęte cyframi powyższemi salda kredytowe na 127 rachunkach bieżących i czekowych wykazują również stały przyrost i wynoszą po 8-miu miesiącach istnienia Kasy znaczną już sumę zł. 71.372.

Cyfry te świadczą wymownie o zainteresowaniu się miejscowej ludności tą pożyteczną placówką, jak również o budzącym się zmyśle oszczędności wśród najszerszych warstw społeczeństwa.

Oceniając skuteczność systematycznej propagandy, władze Kasy od chwili jej uruchomienia rozwijają intensywną działalność w kierunku planowego krzewienia oszczędności a przedewszystkiem na terenie szkół i fabryk.

Codzienne umieszczanie w miejscowej prasie ogłoszeń Kasy, haseł i sentencyj oszczędnościowych, sprawozdań z działalności Kasy oraz artykułów propagandowych, rozlepianie w miejscach publicznych plakatów, rozdawanie broszur i odezw, a wreszcie rozdawanie bezpłatnie wśród młodzieży szkolnej książeczek wkładowych z drobnemi kwotami zawiązkowemi i nagradzanie najlepszych wypracowań szkolnych na temat oszczędności — opłaciło się sowicie.

Dotychczas już zorganizowała Kasa na terenie Włocławka kasy oszczędnościowe w 9 szkołach powszechnych, 1 szkole dokształcającej, 2 gimnazjach, w szkole handlowej i w seminarjum nauczycielskiem, a więc w 14 uczelniach, które na wspomnianą powyżej liczbę wkładów dostarczyły Kasie 1047 nie licząc w tem właścicieli tysiąca zgórą kartoników oszczędnościowych, którzy nie zdążyli jeszcze uciułać 1 złotego i nie otrzymali książeczek wkładkowych.

Ponadto udało się Kasie zorganizować akcję systematycznego oszczędzania wśród robotników, którzy wyrazili swą zgodę na stałe potrącanie im z tygodniowych zarobków pewnych kwot, które następnie administracja wpłaca do Kasy na książeczki oszczędnościowe poszczególnych wkładców.

Takie Kasy robotnicze istnieją już w Państwowej Wytwórni Wódek, Kujawskiej Elektrowni Okręgowej, Fabryce Maszyn Rolniczych „Wisła“, Cegielni Miejskiej, Rzeźni Miejskiej, Taborze Miejskim, Zakładach „Łącznik“, Zakładach Graficznych B-ci Piotrowskich i innych drobniejszych warsztatach pracy.

Kapitał zakładowy Kasy, wynoszący narazie zł. 25.000.—, podwyższony zostanie w najbliższych dniach do sumy zł. 100.000.—.

Poza wykazanemi powyżej wkładami na książeczki oszczędnościowe, saldami kredytowemi na rachunkach bieżących i czekowych, a wreszcie kapitałem zakładowym, pasywa Kasy wykazują sumę zł. 170 000.— kredytów, udzielonych Kasie przez państwowe i komunalne instytucje finansowe oraz przez gminę m. Włocławka w postaci bądź to lokat na specjalne cele, jak kredyt dla rzemiosła i fundusz na budowę i remont tanich mieszkań, bądź też kredytu redyskontowego, tak że bilans Kasy zamyka się sumą około zł. 450.000.—.

Dzięki tym szczupłym jeszcze coprawda funduszom uprzystępnia Kasa ludności tani i wygodny kredyt, udzielając krótkoterminowych pożyczek wekslowych na czas od jednego do 6 miesięcy na potrzeby drobnego handlu, przemysłu i rolnictwa, na remont i budowę tanich mieszkań oraz dyskontuje weksle kupieckie. Ponadto z drobnych pożyczek w Kasie korzystają również sfery pracujące, unikając w ten sposób wyzysku lichwiarzy i niesumiennych kupców.

W ciągu 8-miu miesięcy swego istnienia Kasa przyznała następujące kredyty;

Ilość udziel. poż. względ. kred. dyskont.	Grupa dłużników	Suma udzielonych pożyczek względnie zdyskontow. weksli	Ogółem
	A. POŻYCZKI WEKSLOWE		
76	Drob. przem. i rzem.	66.600.—	
31	Kupcy	25,750.—	
58	Budowa i remont	73.400.—	
3	Spółdzielnie	19.000.—	
111	Sfer. prac. wolne zaw.	61.190.—	
5	Instyt społeczne	13.200.—	259.140.—
	B. KREDYT DYSKONTOWY		
89	Drob. przem. i rzem.	385.800.—	
39	Kupcy	154.200.—	
3	Spółdzielnie	19.000.—	
13	Sfer. prac. wolne zaw.	43.280.—	
9	Inst. społeczne	84 622.—	686.902.—
			946.042.—

Ponadto załatwia Kasa wszelkie operacje bankowe, a w szczególności inkasuje weksle i inne dokumenty pieniężne, prowadzi r-ki bieżące, czekowe i przekazowe, dyskontuje weksle i obce książeczki oszczędnościowe i t. p.

Rozwój Kasy charakteryzują najlepiej sumy obrotowe oraz liczba otwartych kont oszczędnościowych i rachunków czekowych w poszczególnych miesiącach jej istnienia:

Miesiąc	Liczba książ. oszczędnościowych	Liczba r-ków czekowych	Suma obrotu
Czerwiec 1928 r.	127	7	210.983.—
Lipiec "	81	25	431.932.—
Sierpień "	135	24	2.079.146.—
Wrzesień "	195	17	1.593.810.—
Październik "	284	17	880.086.—
Listopad "	625	8	827.119.—
Grudzień "	356	11	989.521.—
Styczeń 1929 r.	294	14	1.284.785.—
12 dni lutego	128	4	565.270.—
Ogółem	2225	127	8.862.652.—

Żywiołowy wzrost Kasy pozwala przypuszczać, że instytucja ta w niedalekiej przyszłości skoncentruje u siebie interesy finansowe drobnego i średniego przemysłu i handlu całego miasta i będzie poważnym zbiornikiem drobnych oszczędności mieszkańców Włocławka, które stanowią podstawowy czynnik odbudowy kapitału narodowego.

Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W miesiącu kwietniu r. b. do chwili wydania niniejszego numeru z ramienia Związku przeprowadzono rewizje w 4 powiatowych komunalnych kasach oszczędności.

Biuro Związku w kwietniu r. b. zajęte było przygotowywaniem materjałów statystycznych na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu. Prócz tego w ciągu 25 dni b. m. udzielono na miejscu w Biurze 22 osobom informacyj w różnych sprawach, dotyczących komunalnych kas oszczędności.

Komunalne Kasy Oszczędności powiatu Baranowickiego i Kozienickiego zgłosiły przystąpienie do Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności. Zaliczenie tych Kas w poczet członków Związku nastąpi na najbliższem posiedzeniu Zarządu. W ten sposób do Związku należy obecnie faktycznie 100 kas.

W dniach 12, 13 i 14 kwietnia r. b., jak zapowiadaliśmy w Nr. 6 naszego czasopisma z dnia 30 marca r. b., odbył się w Wilnie Zjazd Dyrektorów komunalnych kas oszczędności Województw Wileńskiego i Nowogródzkiego. W Zjeździe tym z ramienia naszego Związku brał udział Kierownik Biura, p. Józef Rożkowski. Szczegółowe sprawozda-

nie z przebiegu obrad Zjazdu zamieścimy w następnym numerze Dwutygodnika „Oszczędność“.

Delegat naszego Związku w czasie pobytu na Zjeździe Wileńskim wziął udział w organizacyjnem zebraniu Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Wilna, której otwarcie nastąpi w bieżącym miesiącu.

Zwracamy uwagę, że nakładem naszego Związku wydaną została broszura p. t. „Zagadnienia organizacji oszczędności”, zawierająca zbiór referatów, wygłoszonych w miesiącu kwietniu — maju 1928 r. na I Zjeździe Dyrektorów Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Recenzję o tej broszurze, zamieszczoną w „Czasopiśmie Komunalnych Kas Oszczędności“, wychodzącem w Poznaniu, podamy w następnym numerze w dwutygodnika „Oszczędność“.

Związek nasz wydał również broszurę o opłatach stemplowych, wiążących się z działalnością komunalnych kas oszczędności, która to broszura opracowaną została przez p. Achillesa Rozenkranca, Naczelnika Wydziału Opłat stemplowych w Ministerstwie Skarbu. Obie te książki nabyć można w Składnicy Materjałów przy Spółce Wydawniczej „Oszczędność“. Ponieważ wspomniane broszury zawierają bardzo cenny materjał instrukcyjny dla komunalnych kas oszczędności, radzimy, by każda kasa zaopatrzyła się w odpowiednią ilość egzemplarzy tych broszur celem udostępnienia swoim pracownikom gruntownego zapoznania się z treścią zamieszczonych w nich referatów.

Ponieważ nie wszystkie zrzeszone Kasy stosują się do okólników Związku w sprawie punktualnego nadsyłania bilansów miesięcznych, Związek zwraca się tą drogą do Kas z prośbą o regularne nadsyłanie bilansów, sporządzanych według obowiązującego wzoru, co umożliwi opracowywanie we właściwym czasie dat statystycznych, obrazujących działalność i rozwój komunalnych kas oszczędności i pozwoli na zamieszczanie tych dat w czasopiśmie „Oszczędność“.

Podaje się do wiadomości, że w każdą sobotę (godz. 3.35) nadawany jest przez „Polskie Radjo“ w Warszawie komunikat samorządowy, redagowany przy udziale Związku Miast Polskich i Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Zwracamy uwagę zainteresowanych osób na konieczność śledzenia za temi komunikatami, z nadawania bowiem tą drogą komunikatów korzystać będzie również nasz Związek.

W numerze dzisiejszym naszego czasopisma w rubryce „Wiadomości bieżące“ zamieszczona została notatka o zmianie przepisów wykonawczych do ustawy o opłatach stemplowych oraz treść okólnika Ministerstwa Skarbu o sposobie obliczania prowizji obrotowej na rachunkach bieżących. Ze względu na to, że przepisy powyższe posiadają zasadnicze znaczenie dla komunalnych kas oszczędności, Związek zaleca, by organa i pracownicy kas zechcieli się z niemi gruntownie zaznajomić.

Zarząd Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, dążąc do obniżenia stawek, uiszczanych przez komunalne kasy oszczędności z tytułu ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem oraz z tytułu ubezpieczenia inkasentów od rabunku, postanowił akcję ubezpieczeniową wszystkich kas skoncentrować w jednej instytucji i w tym celu wszedł w porozumienie z Poznańsko-Warszawskiem Towarzystwem Ubezpieczeń I. A., które podjęło się prowadzenia ubezpieczeń. Do koasekuracji powołane będą najsolidniejsze Towarzystwa, przyczem polisy wystawiane będą przez 3 ubezpieczeniowe instytucje.

Informując o powyższem, Związek uprasza zrzeszone kasy, aby w celu zmniejszenia kosztów ubezpieczenia zechciały w sprawach ubezpieczeniowych zwracać się do n/Związku.

Poradnik.

1. Jedna z komunalnych kas oszczędności zwróciła się z zapytaniem, czy może Rada Kasy przyznać remuneracje z czystych zysków dla członków Zarządu i dla pracowników.

W związku z powyższem zapytaniem wyjaśniamy, że sposób użycia zysków komunalnej kasy oszczędności normują przepisy, zawarte w art. art. 13—15 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 z roku 1927, poz. 339) oraz w §§ 26—28 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 roku (Dz. U. R. P. Nr. 44 z roku 1928, poz. 424).

Według wymagań § 27 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu, na cele inne, niż na uzupełnienie funduszu zasobowego, przeznaczone być mogą zyski kasy — w połowie dopiero wtedy, gdy fundusz powyższy osiągnie wraz z narosłemi procentami wysokość 5% wkładów oszczędnościowych, a w całości, gdy fundusz ten osiągnie 10% sumy tych wkładów.

Skoro wymaganiom § 27 cytowanego rozporządzenia nie stało się zadość, nie może być więc mowy o użyciu zysków na cele inne.

Co się tyczy przyznawania remuneracji dla członków Zarządu i dla pracowników kasy, to decyzja w tej sprawie zgodnie z p. o) § 9 statutu normalnego zastrzeżona jest kompetencji Rady Kasy. O ile więc Rada Kasy powzięła uchwałę, przy-

znającą pracownikom remunerację, to w wykonaniu tej uchwały należało pod datą 31 grudnia zakredytować rachunki osób, dla których Rada uchwaliła remunerację, a obciążyć odnośnemi sumami rachunek kosztów handlowych (administracji).

2. Jedna z komunalnych kas oszczędności zapytuje, kto decyduje o powiększeniu kapitału zakładowego Kasy—Sejmik czy też Rada Kasy.

Na zapytanie powyższe wyjaśniamy, że decyzja w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego komunalnej kasy oszczędności należy do kompetencji stanowiącego organu związku poręczającego, co wypływa z przepisów art. 8 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (D. U. R. P. Nr. 38 z roku 1927, poz. 339).

Co się tyczy roli w tej sprawie Rady Kasy, to Rada w myśl § 9 normalnego statutu postanawia jedynie o wniosku co do podwyższenia kapitału, który to wniosek wymaga uchwalenia przez Sejmik Powiatowy (Radę Miejską).

Kronika zagraniczna.

Angtja.

Oszczędności w roku 1928 wynosiły Ł. 155.235.756 (w porównaniu z rokiem 1927-ym + 8.369 762), liczba wkładców zaś — 2.859.116 osób. Ponadto lokaty w rozpowszechnianych przez National Savings Committee świadectwach oszczędnościowych osiągnęły z końcem r. 1928 sumę Ł. 485.000.000, z czego przypada na r. 1928 kwota Ł. 41.610.853. Ogółem jest w obiegu 890.181.428 świadectw oszczędnościowych, z której to ilości w r. 1928 ym sprzedano 52.013 567.

Ilość komitetów lokalnych N. S. C. osiągnęła z końcem r. 1928 liczbę 27.661, co w porównaniu z 26.199 komitetami, działającemi w roku 1927, oznacza przyrost 1.462.

Projekt nowego prawa o kasach oszczędności przewiduje znaczne rozszerzenie ich działalności, która polega dotychczas na odprowadzaniu powierzonych funduszów do Komisji Długu Narodowego (National Debt Commissioners) względnie na lokowaniu ich w papierach państwowych. W/g projektu, Kasy będą mogły za zgodą Komisji Długu, stanowiącej organ państwowego nadzoru, podejmować czynności, które „odpowiadają ich celom, popierają oszczędność i nie przekraczają zdolności finansowych Kasy“.

Austrja.

Oszczędności w r. 1928 wynosiły w Komunalnych Kasach Oszczędności 1.160.248 640.60 sh., wkłady zaś czekowe i inne — 90.334.425.20 sh. W stosunku do r. 1927 przyrost wkładów oszczędnościowych i czekowych w K. K. O. wynosi 261.55 miljonów sh.

Umowa ze spółdzielniami kredytowemi. Zachęcony dodatniemi wynikami zawartej w roku ubiegłym ze związkami spółdzielczemi umowy o wzajemnym zakresie czynności Państwowy Związek Niemieckich Kas Oszczędności w Austrji (Reichsverband deutscher Sparkassen in Oesterreich) zamierza zawrzeć ze spółdzielniami umowę w sprawie ujednolicenia stopy procentowej. Celem umowy jest usunięcie niezdrowego współzawodnictwa drogą wzajemnego przelicytowania stopy odsetkowej. Projekt, opracowywany przez Związek, przewiduje wsteczne działanie umowy od 1.I.1929 r.

Belgja.

Oszczędności w r. 1928, złożone w Caisse Générale d'Epargne et de Retraite osiągnęły przeszło 4 miljardy fran. belg. Wpłaty w r. 1928 wynosiły 1.573.3 miljonów fran. belg., wypłaty — 984.7 miljonów, przyrost zatem wyraził się cyfrą 588.6 miljonów. Wzrost wkładów w styczniu 1929 r. wyniósł 139.5 miljonów.

Kredyt dla rzemieślników na zakup narzędzi finansować będzie Caisse Générale za gwarancją rządową do wysokości 15 miljonów fr. belg.

Czechosłowacja.

Oszczędności w r. 1928 wynosiły:

w 200	Kasach czeskich	Kc.	10.617.404.735 66
w 168	„ niemieckich	„	5.284.081.715.52
w 2	„ związkowych	„	989.193.603.82
w 370	Kasach razem	Kc.	16.890.680.055.—

w porównaniu z rokiem 1927-ym więcej o Kc. 1.469.971.054.—.

Konkurs na marjonetki propagandowe ogłosił Svaz Ceskoslovenskych Sporitelen, wyznaczając 3 nagrody.

Czeska Kasa Oszczędności (Sporitelna Ceska) w Pradze przeznaczyła 1 miljon Kc. na nagrody za najlepsze dzieła naukowe i artystyczne.

Finlandja.

Stan wkładów na 31.XII.1928 r. wynosił 12.064.2 miljonów mk. z czego na Kasy Oszczędności przypada 3.702.6 miljonów mk, a na Pocztową Kasę Oszczędności—209 miljonów. Stan z końcem r. 1928 przekroczył sumę przedwojenną, równą po uwzględnieniu zmian parytetowych 11.125 miljonów mk. Stopa procentowa wynosiła: w bankach 7%, a vista 5,5—6%. w Kasach Oszczędności 7,5%, w Pocztowej Kasie Oszczędności — 7%.

Francja.

Oszczędności w 559 Caisses Ordinaires osiągnęły w r. 1928 sumę 17.961.644 miljonów fr. (w porównaniu z r. 1927 + 3 355.407 miljonów), liczba wkładców — 9.251.791 osób (+ 210.474), czyli 20,1% ogółu iudności. Przeciętna wysokość wkładu wynosiła 1.941 fr. (w r. 1927-ym—1.604 fr.),

na głowę zaś ludności przypadało 391 fr. (w 1927— 356 fr.).

Stopa procentowa na r. 1929 została ustalona dla Caisses Ordinaires na 4%, dla kas Alzacji i Lotaryngji z poręką gminy na 3,25 — 3,75% i dla kas alzacko-lotaryńskich bez tej poręki na 4%. Stopę procentową dla Caisse Nationale des Dêpôts et Consignations oznaczono na 3,5%.

Wniosek o rewizję prawa z r. 1895 o Kasach Oszczędności, postawiony przez Generalnego Sekretarza, p. Devaux, został jednomyślnie przyjęty przez Konferencję Kas Oszczędności. Dla załatwienia tego wniosku ma być zwołana konferencja senatorów i deputowanych w celu wypracowania odnośnego projektu i złożenia go ciałom ustawodawczym Republiki.

Hiszpanja.

Projekt ustawy o instytucjach oszczędnościowych, opracowany przez Wydział doradczy kas oszczędności, został przedłożony rządowi do zatwierdzenia.

Prezesem honorowym Hiszpańskiego Związku Kas Oszczędności został jednogłośnie wybrany Don Francisco Moragasy Barret, Naczelny Dyrektor K. O. w Barcelonie.

Konkurs oszczędności zorganizował Związek Kas Oszczędności Galicji w La Coruna z nagrodami od 250 do 1000 pesetów.

Konkurs na plakat p. t. „Opieka Macierzyńska" ogłosiła Kasa Oszczędności w Barcelonie. (Caja de Pensiones para la Vejezy de Ahorros) z 4 nagrodami od 1000 do 2000 pesetów.

Italja.

Oszczędności w r. 1928 wynosiły:

w Casse Ordinarie	lir 15594,4 milj.
w Pocztowej Kasie Oszczędności	lir 10422,4 milj.
razem	lir 26016,8 milj.

W porównaniu ze stanem przedwojennym stanowi to 571,80 wzgl. 497,44%.

Stopa procentowa Pocztowej Kasy Oszczędności wynosi na rok 1929 dla wkładów krajowych 3%, dla wpłacanych z poza kraju (emigranckich) —4,08%.

Trzy nowe związki włoskich kas oszczędności. Dekretem królewskim z dn. 27 września 1928 r. został powołany do życia Związek Kas Oszczędności Prowincji Weneckiej, dekretem z dn. 2 stycznia r. b. — Związek Kas Liguryjskich z siedzibą w Genui, dekretem z dn. 8 sycznia r. b.—Związek Kas Emilji z Siedzibą w Bolonji. Tym sposobem liczba związków kas włoskich została powiększona do 12.

Włoski Związek Kas Oszczędności zaliczony został w/g nowej ordynacji wyborczej do rzędu instytucyj, przedstawiających kandydatów do Parlamentu.

Margr. Giuseppe de Capitani d'Arzago, Prezes Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, Podesta Medjolanu i Prezes Kas Oszczędności Prowincji Lombardzkich został mianowany Senatorem Królestwa Italji.

Niemcy.

Stan wkładów w niemieckich kasach oszczędności na 1.III 1929 r. wynosił Rmk. 7.652,4 miljonów (w porównaniu ze stanem na 31.XII 1928 r.— 6 988,— miljonów przyrost wynosi 664,4 miljony Rmk); wkłady żyrowe i inne wynosiły Rmk. 1,847,— (w porównaniu z końcem r. 1927-go + 163,32 miljonów).

Drugi kurs Instytutu Kas Oszczędności i Kredytu Komunalnego rozpocznie się 1.XI r.b. Program obejmuje wykłady następujących przedmiotów: Ekonomja polityczna, teoretyczna i praktyczna z konwersatorjum, Gospodarcza organizacja przedsiębiorstw z ćwiczeniami, Obrót płatniczy i kredytowy, Gospodarka komunalna, Finanse komunalne z konwersatorjum, Prawo cywilne część I, II i III, Prawo handlowe część I i II, Komunalne Kasy Oszczędności i kredyt komunalny z ćwiczeniami oraz seminarjum, Seminarjum historji związków, Ćwiczenia z komunalnego obrotu płatniczego, Prawo o komunalnych kasach oszczędności i ich zakładach bankowych. Wstęp do rachunkowości przemysłowej, Bankowość niemiecka, Teorja pieniądza i kredytu. Efekty i obroty niemi, Konwersatorjum z nauki o pieniądzu, bankowości i giełdowości. Kurs obejmuje dwa semestry: od 1 XI 1929 — 28.II 1930 i od 1.V — 31.VII 1930 r. W drugiej połowie lipca odbędą się egzamina piśmienne i ustne. Opłata za całość wynosi 400 Rmk.

Bank Rzeszy. Trudności światowego rynku pieniężnego odbiły się i na Niemieckim Banku Rzeszy, którego stan dewiz w ciągu 3 miesięcy r.b. zmniejszył się o 300 miljonów Rmk (w r. ub. przyrost wynosił 865 miljonów Rmk.). Obieg banknotów mimo to nie został zmniejszony, a nawet powiększył się dzięki wzmocnieniu portfelu wekslowego, który z lutowego minimum 1.447 miljonów Rmk. wzrósł w marcu do 1.715 miljonów Rmk. Stan rzeczy ilustruje następująca tabelka:

miesiąc	portfel weksli	dewizy i złoto	obieg banknotów
styczeń 1928	2331	2151	4573
grudzień „	1890	2861	4940
styczeń 1929	1657	2885	4560
luty „	1447	2829	4556
marzec „	1715	2646	4639

Przeciwwagę niespodziankom polityki dyskontowej stanowi rezerwa z zeszłorocznego przyrostu zapasu dewiz Banku.

U. Z. S. S. R,

Stan kas oszczędności w końcu roku operacyjnego 1928/9 (zamknięcie z dn. 30 września):

Liczba kas	15620	wzrost 1192		+ 8,3%
„ wkładców	3825931	„	1,6 milj.	+73,0%
wkłady bez odsetek	314832800 Rb.	„	127 milj.	—
wkł. z odsetk	334000000 „	„	147 „	+78,6%

Wysokość przeciętna 1 wkładu wynosiła 87 Rb; Ilość wkładców stanowi 2,6% ludności.

Organizowanie szkolnych kas podejmuje Komisarjat Oświecenia w porozumieniu z Komisarjatem Finansów, wprowadzając jednocześnie oszczędzanie celowe (na kupno książek, kajetów, wycieczki i t. p.) oraz propagandę przy pomocy kina, klubów nauczycielskich, włościańskich i t. d.

W.C.I.K. uchwalił osiągnąć w roku operacyjnym 1929/30 podniesienie liczby wkładców do 6 miljonów, zaś sumy wkładów o 200 miljonów Rb. Największa uwaga ma być skierowana na masy włościańskie, gdyż ze 100 miljonów włościan korzysta z kas oszczędności zaledwie około 400 tysięcy.

Stany Zjednoczone A. P.

Oszczędności w r. 1928 wynosiły na dzień 30.VI 28.412.961.000 dol. (w porównaniu z r. 1927 + 2.327.059.000 dol.); ilość wkładców osiągnęła liczbę 53.189.348 osób (w porównaniu z r. 1927 + 2.496.070). Ponadto Pocztowa Kasę Oszczędności liczyła 412.250 wkładców (+ 856) z 152.143.349 dol. (+ 4.784.095).—Pierwsze miejsce pod względem wysokości wkładów zajmują Kasy Oszczędności (Mutual Savings Banks) z 8.668 miljonami dol., zaraz za niemi idą Banki Narodowe (National Banks) z 8.050 miljonami, następnie uprzywilejowane Banki Państwowe (State Chartered Banks) z 7.598 miljonami, Stowarzyszenia Powiernicze (Trust Companies) z 4.080 miljonami, wreszcie banki prywatne. — Zgórą 15% wkładców (okrągło 8 miljonów osób) należy do „klubów gwiazdkowych", które przed świętami Bożego Narodzenia 1928 r. wypłaciły swym członkom 550 miljonów dol. wobec 165 miljonów, przeniesionych na zwykłe rachunki oszczędnościowe.—Wkłady szkolnych kas oszczędności osiągnęły z końcem 1928 r. sumę 26 miljonów dol.

Jubileusz 110-letni swego istnienia obchodziła w dn. 26 marca Kasa Oszczędności miasta N.-Yorku (Bank for Saving in the City of New-York).

Ochrona firmy „Kasa Oszczędności". W wyniku wystąpienia Związku Kas Oszczędności stanu Massachusetts o wzbronienie bankom używania nazwy Kasa Oszczędności Państwowy Pamptroller of the Currency oświadczył na posiedzeniu w obecności prezesów Narodowego Związku Kas Oszczędności i Związku Stanu Massachusetts, iż podejmie kroki w celu zapobieżenia nadużywania tej nazwy do czasu ustawowego uregulowania sprawy.

Inwestycje zagraniczne kapitału amerykańskiego wyniosły w roku 1928 ym 2.096 miljonów dol., z czego 1.082 miljony przypada na Europę. Ogólna wysokość lokat zagranicznych Stanów osiągnęła z końcem r. 1928 sumę 15,6 miljardów dol. wobec 2,6 miljardów przed Wielką Wojną.

Wiadomości bieżące

Doniosłe zarządzenie nowego kierownika Ministerstwa Skarbu.

Nowy kierownik Ministerstwa Skarbu, p. Ignacy Matuszewski, podpisał w dniu 17 kwietnia r. b. rozporządzenie, nakazujące władzom skarbowym zaniechanie sporządzania wyciągów z rachunków bieżących, oszczędnościowych i lokacyjnych w instytucjach kredytowych.

Sporządzanie tych wyciągów, przewidziane w instrukcji z dnia 22 grudnia 1927 r. dla biur informacyjnych przy urzędach skarbowych, uważano w niektórych kołach gospodarczo-finansowych, zupełnie zresztą słusznie, za zbyt dokuczliwą kontrolę ze strony władz skarbowych nad oszczędnościami i wkładami obywateli, przyczem w kołach tych wypowiadano pogląd, że tego rodzaju kontrola powoduje ucieczkę kapitałów z banków polskich zagranicę.

Zarządzenie powyższe powitane będzie niewątpliwie z wielkiem uznaniem, przyczyni się ono bowiem do powrotu lokat z banków zagranicznych do bankow krajowych oraz do wzmożenia ruchu oszczędnościowego.

Podwyższenie stopy procentowej przez Bank Polski.

W dniu 18 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którem uchwalono podwyższenie od dnia 19 m. b. stopy dyskontowej do 9%, a stopy lombardowej do 10%.

Według wyjaśnień p. o. Prezesa Banku, p. Dr. Feliksa Młynarskiego, podwyższenie stopy podyktowane zostało koniecznością przeciwdziałania odpływowi kapitałów, które—wobec wytworzonych konjunktur na zagranicznych rynkach pieniężnych, a w szczególności wobec podrożenia pieniądza na rynkach amerykańskich — odciągane są z Europy do Stanów Zjednoczonych, co znajduje wyraz w znacznym odpływie dewiz i złota. Środek powyższy zastosowany został w r. b. przez Bank Angielski, Bank Holenderski oraz dwukrotnie przez Bank Włoski, a obecnie ma być również zastosowany w Niemczech i Austrji.

Równocześnie Rada Banku Polskiego przyznała ulgę przy dyskoncie weksli, pochodzących z eksportu polskiego. Ulga powyższa polega na tem, że dyskonto weksli z eksportu zagranicznego będzie dokonywane ściśle według stopy procentowej kraju pochodzenia weksla bez doliczania pół proc., jak to miało miejsce dotychczas.

Podwyższenie oprocentowania wkładów oszczędnościowych w P. K. O.

Władze P. K. O., czyniąc zadość życzeniu szerokich mas swej klienteli, postanowiły podnieść oprocentowanie wkładów oszczędnościowych z 6 na 7%.

Starania banków prywatnych o podwyższenie stopy dyskontowej.

W związku z podwyższeniem przez Bank Polski stopy

dyskontowej do wysokości 9% banki prywatne, zrzeszone w Związku Banków w Polsce, zwróciły się w dniu 23 m. b. za pośrednictwem swoich delegatów do Ministerstwa Skarbu o uzyskanie zgody władz na podwyższenie stopy dyskontowej z 12 na 13%.

Wzajemny przelewowy obrót czekowy P. K. O. z Czechosłowacją i Austrją.

Na podstawie specjalnej umowy Pocztowa Kasa Oszczędności wprowadziła z dniem 1 kwietnia r. b. dla uczestników obrotu czekowego wzajemny przelewowy obrót czekowy z czechosłowackiemi pocztowemi urzędami czekowemi w Pradze i Bernie oraz z Austrjacką Pocztową Kasą Oszczędności w Wiedniu.

Podlegające przelaniu kwoty mogą być podane w walucie polskiej lub w walucie kraju przeznaczenia. Za czynności, związane z przelewem, P. K. O. pobiera opłaty w wysokości zbliżonej do opłat, stosowanych przy załatwianiu przekazów krajowych. Jak się dowiadujemy, P. K. O. w najbliższym czasie przystąpić ma również do wprowadzenia podobnego obrotu z Pocztową Kasą Oszczędności w Jugosławji.

Blankiety nadawcze P. K. O.

Wobec coraz częstszego używania przez klientelę „blankietów nadawczych" prywatnego nakładu, P. K. O. zwraca uwagę, że „blankiety nadawcze" są drukiem urzędowym o ustalonym tekście i formacie i dlatego ostrzega właścicieli kont czekowych, że używanie innych blankietów jest niedozwolone. Jednocześnie P. K. O. uprzedza, że wpłaty, dokonywane za pomocą „blankietów nadawczych" prywatnego nakładu, nie będą przyjmowane ani przez Kasy P. K. O., ani przez urzędy pocztowe.

Ustąpienie Prezesa Banku Polskiego.

Wobec upływu kadencji Prezesa Banku Polskiego, p. Karpiński przestał pełnić funkcje Prezesa Banku, a na jego miejsce Prezydent Rzeczypospolitej dekretem z dnia 23 m. b. mianował p. Dr. Władysława Wróblewskiego, b. Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego przy rządzie waszyngtońskim.

Ustawa o wewnętrznej pożyczce państwowej.

W Nr. 23 Dziennika Ustaw ukazała się ustawa o upoważnieniu Ministra Skarbu do wypuszczenia wewnętrznej pożyczki państwowej do wysokości 100.000.000 zł. w złocie w celu zasilenia funduszów państwowych, przeznaczonych na wzmożenie budowy mieszkań.

Realizacja pożyczki nastąpi w drodze wypuszczenia obligacyj, opiewających na okaziciela. Minister Skarbu uprawniony jest ustanowić dla tej pożyczki premje, wygrywane w drodze losowania obligacyj.

Oprocentowanie nominalne pożyczki łącznie z kwotą przeznaczoną na premje, jeśli premje będą ustanowione, nie może przekraczać 7 od sta rocznie obliczając ten stosunek, jako przeciętny dla całego okresu trwania pożyczki. Kapitał i odsetki pożyczki zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem państwa. Kupony od obligacyj zwolnione są od podatku od kapitałów i rent, a same obligacje mają wszelkie prawa papierów pupilarnych i mogą być używane dla lokaty kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą. jako też kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych oraz depozytow. Zgodnie z przepisem art. 7 powołanej wyżej ustawy obligacje pożyczki nie podlegają działaniu ustawy o utraconych tytułach na okaziciela. Bliższe warunki pożyczki, plan jej umorzenia, kurs emisyjny, termin wypuszczenia i t. p. ustali Minister Skarbu.

Sprawa zabezpieczenia emerytalnego pracowników komunalnych.

Minist. spraw wewnętrznych wystosowało do Wojewodów w Warszawie, Łodzi, Kielcach, Lublinie, Białymstoku, Wilnie, Nowogródku, Brześciu n. Bugiem i Łucku okólnik, w którym zaznacza, że 1 stycznia 1928 r. weszło w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Ponieważ art. 5 tego rozporządzenia wyłącza pracowników komunalnych z pod jego działania, o ile pracownicy ci będą posiadali zabezpieczenie emerytalne, zapewnione przez związki komunalne, stała się przeto aktualną sprawa uregulowania uposażenia emerytalnego pracowników samorządowych. W związku z tem organa komunalne uchwalają statuty o zabezpieczeniu emerytalnem swych pracowników.

Ponieważ w najbliższym czasie wydany będzie przez Ministerjum Spraw Wewnętrznych wzorowy statut w tej sprawie, M. S. W. zaleca Wojewodom powstrzymać uchwalanie takich statutów przez związki komunalne, ewentualnie w razie uchwalenia, powstrzymać ich zatwierdzenie.

Kredyt eksportowy dla Banku Gospodarstwa Krajowego.

Jak się dowiadujemy, Bank Gospodarstwa Krajowego uzyskał na dogodnych warunkach kredyt zagraniczny w wysokości 50 miljonów złotych. Z kredytu tego Bank udzielił poparcia i umożliwił zawarcie poważnej tranzakcji jednej z hut górnośląskich, która otrzymała zamówienia sowieckie wartości 20 mil. złotych. Pozostała suma tego kredytu w najbliższych dniach zużyta zostanie na sfinansowanie szeregu tranzakcyj eksportowych, które bez pomocy Banku Gospodarstwa Krajowego nie mogłyby być zrealizowane.

Kredyt zagraniczny dla rolnictwa na nawozy sztuczne.

Według wiadomości, podanych przez prasę codzienną, w tych dniach nastąpiła realizacja przez Państwowy Bank Rolny kredytu zagranicznego w kwocie 2 i pół miljona dolarów. Pożyczka ta przeznaczona będzie całkowicie na finansowanie tegorocznej akcji kredytowej na nawozy sztuczne.

Odroczenie terminu składania zgłoszeń o przerachowanie wkładek oszczędnościowych, złożonych w walutach pełnowartościowych w P. K. O.

W Nr. 23 Dziennika Ustaw ogłoszona została ustawa o odroczeniu do dnia 30 czerwca 1930 r. terminu składania zgłoszeń o przerachowanie wkładek oszczędnościowych, złożonych w walutach pełnowartościowych w P. K. O. za pośrednictwem konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej, względnie za pośrednictwem zagranicznych instytucyj kredytowych do b. Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej lub innej Polskiej państwowej instytucji kredytowej, z poleceniem zapisania wpłaconej kwoty na rachunek oszczędnościowy w Pocztowej Ksaie Oszczędności.

Ustawa skarbowa na okres od 1 kwietnia 1929 roku do 31 marca 1930 r.

W Dzienniku Ustaw Nr. 20 z dn. 30 marca r. b. ukazała się ustawa skarbowa na okres od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r. Budżet wydatków zwyczajnych zamyka się sumą 2.576.173.904 złotych, a wydatków nadzwyczajnych sumą 189.726.227 zł. Dopłaty do niektórych przedsiębiorstw państwowych, nie pokryte wpływami tychże przedsiębiorstw, przewiduje ustawa w kwocie 21.887.600 zł. Łączna suma budżetu wydatków wynosi zatem 2.787.787.731 zł.

Na pokrycie powyższych wydatków służą dochody administracji w kwocie 1.885.849.004 zł., wpłaty przedsiębiorstw państwowych w kwocie 164.601.410 zł. i wpłaty monopolów państwowych w kwocie 904.517.000 zł. Ogólna suma dochodów budżetowych wynosi 2.954.967.414 zł., wobec czego nadwyżkę budżetową ustalono na kwotę 167.179.683 zł. z przeznaczeniem jej na wypłatę w roku budżetowym 1929/30 funkcjonarjuszom państwowym, sędziom i prokuratorom, jak również osobom, otrzymującym zaopatrzenie emerytalne, wdowie lub sieroce, dodatków miesięcznych do uposażenia, względnie zaopatrzenia, tudzież na wypłatę zasiłku osobom, pobierającym zaopatrzenie na mocy ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych.

Zmiana rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych.

W Dzienniku Ustaw Nr. 23 z dn. 13 kwietnia 1929 r. ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 lutego r. b., wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Reform Rolnych, Robót Publicznych, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej, Komunikacji, Spraw Zagranicznych i Poczt i Telegrafów—w sprawie zmiany rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych.

Zwraca się szczególną uwagę na zmianę §§ 43, 44 i 157 dotychczasowych przepisów wykonawczych, (Dz. U. R. P. Nr. 123 poz. 713), polegającą na tem:

1) że podatnik, prowadzący rejestr, obowiązany jest każde pismo, względnie każdą czynność prawną, podlegające uiszczeniu bezpośredniemu, zapisać do rejestru *najpóźniej do 10 dni po upływie tego miesiąca, w którym pismo, względnie czynność prawna, zostały sporządzone lub w którym podatnik otrzymał pismo, podlegające uiszczeniu bezpośredniemu, a sporządzone nie przez podatnika, ale przez inną osobę;*

2) że podatnik po zapisaniu do rejestru wszystkich pism, względnie czynności prawnych, obowiązany jest za dany miesiąc podsumować kwoty opłat, a sumę w ten sposób obliczoną, *wnieść do kasy skarbowej w terminie dni 10 następnego miesiąca* (dotychczas wpłaty uskuteczniano 2 razy miesięcznie 7 i 22 każdego miesiąca);

3) *że uprawnienia, przyznane w § 157 rozporządzenia wykonawczego z dn. 20 listopada 1926 r. (D. U. R. P. Nr. 123/26 poz. 713) spółdzielniom, a dotyczące kasowania znaczków stemplowych na wekslach, służą również komunalnym kasom oszczędności oraz gminnym kasom pożyczkowo-oszczędnościowym.*

Ze względu na zasadnicze znaczenie, jakie posiada rozciągnięty na komunalne kasy oszczędności przepis § 157 rozporządzenia wykonawczego z dnia 20 listopada 1926 r. uważamy za konieczne podać treść tego paragrafu w dosłownem brzmieniu:

§ 157. „Jeżeli w przypadku poszczególnym kwota, która ma być uiszczona tytułem opłaty stemplowej od wekslu (bądź opłata pełna, bądź reszta należności, po potrąceniu kwoty częściowej, uiszczonej poprzednio) nie przewyższa 100 zł., to skasowanie znaczków stemplowych może być dokonane również przez notarjusza, przez Bank Gospodarstwa Krajowego, Pocztową Kasę Oszczędności, Państwowy Bank Rolny, Bank Polski, oraz przez te banki prywatne i spółdzielnie, którym Minister Skarbu na to zezwolił.

Osoby powyższe mogą kasować jedynie znaczki stemplowe, umieszczone na blankietach wekslowych (urzędowych, albo nieurzędowych) oraz na pismach, zawierających co najmniej nazwę „weksel", ewentualnie inne jeszcze cechy wekslu (art. 1 i 99 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1924 r. o prawie wekslowem, Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 926); nie mogą więc kasować znaczków stemplowych, umieszczonych na zwykłym papierze wcale niezapisanym, lub zaopatrzonym jedynie w podpis. Mogą kasować znaczki stemplowe na wekslach tylko przed upływem terminu, oznaczonego w art. 123.

Znaczki stemplowe umieszcza się na odwrotnej stronie wekslu (względnie blankietu wekslowego), a mianowicie na węższym brzegu papieru; jeżeli jednak na odwrotnej stronie wekslu, wystawionego zagranicą, są już indosy, to należy umieścić znaczki stemplowe bezpośrednio poniżej ostatniego indosu — tak, aby między nim, a znaczkami nie było odstępu.

Znaczki stemplowe kasuje się przez wypisanie na każdym znaczku daty skasowania oraz umieszczenie pieczęci urzędowej notarjusza, względnie pieczęci firmowej banku lub spółdzielni; pieczęć ma być tak wyraźna, aby dała się łatwo odczytać. Poniżej znaczków stemplowych należy umieścić następujące zaświadczenie: „Skasowano znaczki stemplowe za . . . . zł. . . gr., słowami . . . . dnia . . . 19 . . r." Zaświadczenie to ma być podpisane przez notarjusza, względnie przez tego funkcjonarjusza banku lub spółdzielni, który dokonał skasowania.

Spółdzielnia, należąca do związku rewizyjnego (art. 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach Dz. U. R. P. Nr. 111 poz. 733), może—bez osobnego zezwolenia—kasować znaczki stemplowe na wekslach trasowanych, wystawionych przez spółdzielnię oraz na wekslach własnych, jeżeli te weksle (trasowane lub własne) są płatne na zlecenie spółdzielni, lub na jej rzecz. Skasowanie znaczków stemplowych, umieszczonych na wekslu własnym, płatnym na zlecenie spółdzielni, należącej do związku rewizyjnego lub na jej rzecz, ma nastąpić w dniu otrzymania wekslu przez spółdzielnię; pozatem spółdzielnia ma przestrzegać wszystkich postanowień, zawartych w poprzednich ustępach niniejszego paragrafu".

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych.

W numerze 7 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z dn. 14 marca 1929 r. ogłoszono następującą wykładnię ustawy o opłatach stemplowych:

Skróty u. o. s. — ustawa o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (DURP. Nr. 98, poz. 570).

r. w. s.—rozporządzenie wykonawcze z dnia 20 listopada 1926 r. (DURP Nr. 123, poz. 715).

204. (art. 134). Dział III wykładni Nr. 69, ogłoszonej w N-rze 17 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z roku 1927, uzupełnia się następującym ustępem przedostatnim:

Pismo, wystosowane przez osobę A do osoby B, w którem pierwsza oświadcza, że gotowa jest dyskontować weksle, przedstawiane przez osobę B. do wysokości . . . . . . zł., nie stwierdza umowy w przedmiocie otwarcia kredytu, a zatem nie podlega opłacie w wysokości 0,1%, przewidzianej w art. 134 (ustępie drugim) u. o. s. Pismo to jest wolne od opłaty na mocy art. 134 (ustęp pierwszy), u. o. s. w związku z ustępem ostatnim art. 69 tejże ustawy (L. D. V. 11167/6/28).

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 13 marca 1929 r. w sprawie interpretacji art. 134 ustawy o opłatach stemplowych.

Ministerstwo Skarbu w piśmie, z dnia 13 marca 1929 r. L D. V. 9754/6/28, wystosowanem do Związku Banków w Polsce, wyjaśniło, co następuje:

Ministerstwo Skarbu oznajmia na pismo z dnia 6 listopada 1928 r. w przedmiocie interpretacji art. 134 u. o. s. co następuje:

I. a) Opłata w wysokości 0,1%, przewidziana w art. 134 (ustępie drugim) u. o. s., należy się (o ile chodzi o zakres

działania banków) tylko w takim razie, gdy zostało sporządzone pismo, podpisane bądź przez bank, bądź przez klienta, z którego wynika, że bank otworzył klientowi kredyt, że zatem z woli obu stron powstał między niemi trwały stosunek prawny, polegający na zaspakajaniu przez bank potrzeb kredytowych klienta (ewentualnie w pewnych ramach, wymienionych w owem piśmie, a tyczących się czasu lub kwoty). *Nie ma zatem zastosowania art. 134 u. o. s. przy luźnych aktach udzielenia kredytu, gdy więc bank udzielił klientowi pożyczki, jakkolwiek nie zobowiązał się uprzednio do udzielania kredytu.*

b) O ile nie zachodzi przypadek, przewidziany w ustępie trzecim działu I wykładni Nr. 69, ogłoszonej w N-rze 17 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z r. 1927, gdy więc w myśl pisma, stwierdzającego umowę w przedmiocie otwarcia kredytu, każdoczesny stan zadłużenia nie ma przekroczyć pewnej kwoty, w tem piśmie oznaczonej, *faktyczne* przekroczenie tej kwoty, bez sporządzenia *dalszego* pisma, stwierdzającego trwałe zwiększenie kwoty kredytu (zobowiązanie się banku do udzielenia w przyszłości kredytu w kwocie wyższej niż oznaczona pierwotnie), *nie stwarza obowiązku uiszczenia dodatkowej opłaty* w wysokości 0,1% od nadwyżki faktycznego stanu zadłużenia ponad umówiony maksymalny stan zadłużenia.

Pismo, wystosowane przez bank do klienta, a stwierdzające jedynie wypłatę pewnej kwoty z rachunku bieżącego, nie jest pismem w przedmiocie otwarcia kredytu, a zatem nie stwarza obowiązku uiszczenia opłaty stemplowej.

II. Pismo, wystosowane przez bank do innego banku, a stwierdzające istnienie między temi bankami stosunku prawnego, polegającego na zobowiązaniu się jednego z nich wobec drugiego do wykonywania zleceń w przedmiocie czynności bankowych jakoto: inkasa lub wypłat na podstawie przekazów, stwierdza umowę przygotowawczą, zobowiązującą do zawierania w przyszłości umów o świadczenie usług; *pismo to jest wolne od opłaty stemplowej na mocy ustępu pierwszego artykułu 134*, w związku z punktem 4 artykułu 91. Do pisma takiego nie ma zastosowania ustęp drugi artykułu 134 nawet wówczas, gdy bank, zobowiązujący się do usług, określa zarazem kwotę, do której „akredytuje" bank drugi, t. j. do wysokości której gotów jest dokonywać na zlecenie banku drugiego wypłat, przewyższających należności banku drugiego wobec banku zobowiązującego się do usług; postanowienie bowiem o akredytowaniu jest, ze względu na technikę operacyj bankowych, o których mowa, niezbędną częścią składową umowy w przedmiocie świadczenia usług, *a zatem w myśl art. 2 u. o. s. samo przez się nie podlega opłacie.*

W sprawie obliczania prowizji od obrotu.

Ministerstwo Skarbu w piśmie okólnem z dnia 3 stycznia r. b. L. D. II. 6/K. B., przesłanem do Banków i domów bankowych, wyjaśniło, co następuje:

„Przeprowadzone w bankach kontrole wykazały niejednokrotnie, że obliczanie prowizji obrotowej na rachunkach bieżących nie odpowiada zwyczajom bankowym oraz jest sprzeczne z Rozporządzeniem Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 26 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 109 poz. 931) na mocy §§ 2 i 10 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 574) oraz art. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1926 r., dotyczącej przedłużenia mocy obowiązującej tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 372), które zezwala bankom na pobieranie „...prowizji obrotowej na rachunkach otwartego kredytu i bieżących, która jednak nie może przekraczać 1/1% kwartalnie *od większej strony obrotu* po potrąceniu salda i pozycyj frankowanych".

Wobec tego Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że zgodnie z wyżej przytoczonem rozporządzeniem prowizję obrotową należy obliczać w następujący sposób:

1) sumuje się wszystkie pozycje strony debetowej i kredytowej oddzielnie (nie wyłączając salda i pozycyj frankowanych); większą sumę stanowi „*większa strona obrotu*";

2) od większej strony obrotu odejmuje się saldo, bez względu na to, czy to jest saldo kredytowe czy debetowe i wszystkie pozycje frankowane, zarówno debetowe jak i kredytowe (wszelkie storna z natury swej są pozycjami frankowanemi);

3) od uzyskanej w ten sposób sumy obrotu oblicza się prowizję.

Przykład

Winien		Ma
Saldo	100.000.—	5.000.—
fco	1.000.	95.000.—
	10.000.—	fco 5.000.—
	111.000.—	105.000.—

większa strona obrotu		111.000.—
po potrąceniu salda	100.000	
i pozycyj frankowanych	1.000	
	5.000	106.000.—
podlegający obliczeniu prowizji obrót		5.000.—

Przenoszenie salda z jednego rachunku na inny i z jednego okresu obliczeniowego na drugi — obrotu nie stanowi zawsze wolne jest od prowizji obrotowej.

Przykłady prawidłowego i błędnego obliczania prowizji obrotowej.

Jak wynika ze ścisłego brzmienia rozporządzenia prowizję oblicza się o*d większej strony obrotu.*

Najpierw więc trzeba stwierdzić (mechanicznie dodając wszystkie bez wyjątku pozycje), która strona (debetowa czy kredytowa) jest większa. Od stwierdzonej w ten sposób większej strony oblicza się prowizję, ale nie bezpośrednio, a dopiero *po potrąceniu salda i pozycyj frankowanych* i to wszystkich, zarówno kredytowych jak debetowych, bez względu na to, czy podstawą obliczenia prowizji jest strona debetowa czy kredytowa.

Wadliwe przeto jest komentowanie rozporządzenia w ten sposób, że większą stronę obrotu znajduje się, nie biorąc pod uwagę salda i pozycyj frankowanych, to znaczy, że przy sumowaniu pozycyj dla określenia, która strona jest większa, niesłusznie potrąca się saldo i pozycje frankowane i od otrzymanej w ten sposób kwoty oblicza się prowizję bez potrącenia salda i pozycyj frankowanych, motywując to tem, że potrąceń tych dokonano już przy ustalaniu większej strony obrotu. Jestto może w pewnych wypadkach dla banku korzystniejsze, ale jest jednocześnie sprzeczne z intencją rozporządzenia.

Pozycja frankowana oznacza, że od niej prowizji obrotowej nie liczy się, gdyż albo była już od niej pobrana (np. saldo) albo umówiono się, że jej „obrót" na rachunku będzie wolny od prowizji (np. kupno papierów wartośc. i t.p.). A więc, jeżeli to była pozycja fco debetowa, będzie ją można pokryć (obrócić), jeżeli kredytowa—będzie ją można podjąć (obrócić) i te „obroty" nie podlegają prowizji. Gdy tymczasem, komentując rozporządzenie jak wyżej, bank pobiera prowizję i od salda i od liczb frankowanych, czyli pobiera parokrotnie od jednego i tego samego obrotu.

Przykład I.
w myśl rozporządzenia.

D-t		K-t	
Saldo	60.000,—		20.000,—
			10.000,—
			25.000,—
	60.000,—		55.000,—

Większa strona obrotu	60.000,—	
po potrąceniu salda	60.000,—	
Obrót	—	

Wadliwie.

D-t		K-t	
Saldo	(60.000.—)	20.000,—	
		10.000,—	
		25.000,—	
	—	55.000 —	

Większa strona obrotu	55.000,—
Obrót	55.000,—

Logicznie rzecz biorąc, obrotu na tym rachunku nie było. Saldo jest przecież pozycją frankowaną, która powstała z obrotów w okresie poprzednim. Sumy kredytowe: 20.000,—, 10.000,— i 25.000,— są tylko zlikwidowaniem salda, rezultatu obrotów, *od których* prowizja była *już raz pobrana.*

Przykład II.
w myśl rozporządzenia

D-t			K-t	
czek	100.000,—	Saldo	100.000,—	
kupno pap. fco	10.000,—	wpłata	10.000,—	
	25.000,—		20.000,—	
	135.000.—		130.000,—	

większa strona obrotu		135.000,—
potrącając saldo	100,000,—	
fco	10.000,	110.000,
Obrót		25.000,

Wadliwie

D-t			K-t	
	100.000.—	Saldo	(100.000).—	
fco	(10.000).		10.000.—	
	25.000.—		20.000.—	
	125.000.—		30.000.—	

Większa strona obrotu	125.000.—
Obrót	125.000.—

Faktyczny obrót na tym rachunku wynosił w debecie 25.000.—, w kredycie 20.000.—, gdyż czek 100.000.— był tylko zlikwidowaniem salda, powstałego z poprzedniego obrotu, wpłata zaś 10.000.— zlikwidowaniem pozycji wolnej od obrotu dzięki umowie. Obliczenie więc w tym wypadku prowizji od obrotu 125.000.— koliduje z wyraźnem brzmieniem rozporządzenia „....po potrąceniu salda i pozycyj frankowanych" i daje bankowi 5-ciokrotnie większe korzyści niż dozwolone ustawą o lichwie pieniężnej.

Równie błędne jest rozumowanie, jak tego dowodzi przykład III, że większą stronę obrotu znajduje się nie biorąc pod uwagę salda i pozycyj frankowanych (jak w poprzednich przykładach), lecz od znalezionej w ten sposób większej strony odjąć należy jeszcze saldo i pozycje frankowane.

Przykład III.
w myśl rozporządzenia

D-t			K-t
Saldo	100.000.—		
	60.000.—	wpłata	100.000.—
	30.000.—		
	190.000.—		100.000.—

większa strona obrotu	190.000.—
potrącając saldo	100.000.—
obrót	90.000.—

W myśl powyższego rozumowania

D-t			K-t
Salda	(100.000,—)		
	60.000,—	wpłata	100.000,—
	30.000,—		
	90.000,—		100.000,—

większa strona obrotu	100.000,—
potrącając saldo	100.000,—
obrót	—

Faktyczny obrót na tym rachunku wyniósł 90.000,— pozycje debetowe 60.000,— i 30.000,— gdyż wpłata 100.000,— jest zlikwidowaniem salda, a więc poprzedniego obrotu. Obliczając w myśl rozporządzenia, otrzymujemy sumę 90.000,—, podlegającą obliczeniu prowizji, która odpowiada faktycznemu obrotowi na tym rachunku. Tymczasem obliczenie w myśl powyżej przytoczonego rozumowania nie wykazuje zupełnie obrotu, co jest sprzeczne z treścią rachunku.

Zebranie Sejmiku Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu.

W dniu 27 kwietnia r. b., czyli w tym samym terminie, na który wyznaczono Doroczne Walne Zgromadzenie Delegatów Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, odbędzie się w sali Rady Miejskiej m. Poznania Sejmik Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu, zrzeszającego k. k. o. województw poznańskiego i pomorskiego.

Porządek obrad tego Sejmiku obejmuje następujące punkty:

1) Zagajenie i wybór Sekretarza Sejmiku,

2) Sprawozdanie z czynności Związku i Komunalnego Banku Kredytowego w roku 1928,

3 Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, dotyczące zamknięcia rocznego za rok 1928,

4) Sprawozdanie z działalności Biura Samorządowego za rok 1928,

5) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat Komunalnego Banku,

6) Podział czystego zysku banku za rok 1928,

7) Zatwierdzenie rachunków Związku za rok 1928,

8) Uchwalenie budżetu Związku na rok 1929,

9) Zmiana § 79 i innych statutu Komunalnego Związku Kredytowego,

10) Wybór członków Wydziału,

11) Wybór 3-ch członków Komisji Rewizyjnej oraz 3-ch zastępców.

II-gi Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy w Londynie.

W dniach od 7 do 12 października r. b. odbędzie się w Londynie II-gi Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy. Program prac tego kongresu, ustalony przez Stały Komitet Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, obejmuje:

dn. 7.X—otwarcie Kongresu, sprawdzanie mandatów etc.;

dn. 8, 9, 10.X—dyskusje nad zgłoszonemi referatami;

dn. 11.X.—bankiet i uroczyste zamknięcie Kongresu;

dn. 12.X—wycieczki, zwiedzanie instytucyj oszczędnościowych, osobliwości miasta etc.

Dyskusja nad referatami będzie prowadzona na następujące tematy:

1. Główne usługi, jakie Kasy Oszczędności oddają swym wkładcom i związkom komunalnym;

2. Rozwój Kas Oszczędności od Pierwszego Kongresu Międzynarodowego i wpływ uchwał Kongresu na kierunek ich działalności;

3. a) organizacja i prawodawstwo, dotyczące Kas Oszczędności;
b) propaganda oszczędności wśród klasy robotniczej i średniej;
c) ochrona oszczędności emigrantów;
d) oznaczenie granic, w jakich Kasy Oszczędności wykonują czynności bankowe bez uszczerbku dla swych zadań i istoty;

4. Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy;

5. Działalność uboczna Kas Oszczędności (porady w sprawach lokat, układanie budżetu domowego etc.);

6. Działalność wychowawcza Kas Oszczędności;

7. Propaganda przy pomocy filmu;

8. Współczesne systemy oszczędzania, uzupełniające wkłady na książeczki;

Koszt podróży z Warszawy do Londynu przez Hoek van Holland wynosi (w jedną stronę) zł. 292,40 w kl. II-ej koleją i na statku, a zł. 314.90 w kl. II-ej koleją a I-ej na statku.

Zgłoszenia delegatów polskich instytucji oszczędnościowych i związkowych przyjmuje w myśl upoważnienia Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego Biuro Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce — Warszawa, Jasna 9.

Jednocześnie ze zgłoszeniem należy wpłacić zgodnie z § 5 regulaminu Kongresu wpisowe w wysokości Ł. 1.— (zł. 43,30).

Nadesłanie zgłoszeń winno nastąpić możliwie rychło a to w celu umożliwienia wyjednania ulg paszportowych dla uczestników Kongresu oraz zapewnienia przez Wydział Kwaterunkowy Komitetu Organizacyjnego mieszkania w Londynie,

Należy zaznaczyć, że podjęta została akcja w kierunku dopuszczenia języka polskiego po myśli § 11 regulaminu i że w sprawie tej wszczęte zostały rokowania z innemi narodami słowiańskiemi, reprezentowanemi w Instytucie Międzynarodowym.

Regulamin tego Kongresu podajemy niżej w dosłownem brzmieniu:

REGULAMIN
II-go Miedzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego
(Londyn, 7—11 października 1929 r.)

Data.

§ 1. Drugi Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy odbędzie się w Londynie w dn. 7—11 października 1929 r.

Kongres zwołuje Związek Kas Oszczędności W. Brytanji przy współudziale Brytyjskiej Pocztowej Kasy Oszczędności i Narodowego Komitetu Oszczędnościowego W. Brytanji.

Protektorat i Prezydjum Honorowe.

§ 2. (Z powodu ciężkiej choroby J. K. M. Króla Angielskiego ustalenie protektoratu i prezydjum honorowego było dotychczas niemożliwe).

Komitet Organizacyjny.

§ 3. Organizację Kongresu powierzono Komitetowi Organizacyjnemu przy współudziale Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego. W skład Komitetu wchodzą: Sir Spencer J. Portal, J. P., jako przewodniczący, Sir William Schooling, K.B.E., Sir Lawrence Margerison, C.B.E., Thomas Herdenson, J. P., F.S.A., Scot., George Anderson M.B.E., C.A., Alfred Hemstock, Ppłk. T. M. Banks, D.S.O. M.C., Cav. Rag. Prof. Filippo Ravizza, C.A., W.J. John, son, F.C.I.S. i Thomas Robinson, A.C.A., jako Sekretarz honorowy.

Cel.

§ 4. Celem Kongresu jest umożliwienie bezpośredniej wymiany myśli i doświadczenia osób, interesujących się tak Kasami Oszczędności, jak i zagadnieniem oszczędności wogóle, oraz nawiązanie bezpośrednich stosunków osobistych w celu popierania:
a) rozwoju nowych doskonalszych form działalności Kas oraz pogłębienia znajomości jej zasad śród personelu Kas,
b) zaznajomienie się z funkcjami i działalnością Kas różnych krajów,
c) koordynowanie zamierzeń i działalności instytucyj oszczędnościowych.

Uczestnictwo i wpisowe.

§ 5. Delegatów na Kongres mianują na zaproszenie Komitetu Organizacyjnego Kasy Oszczędności, ich Związki, lub inne instytucje oszczędnościowe, na zysk nie obliczone, które, przyjmując wkłady do przechowania i lokaty, mają na celu między innemi również rozwijanie zmysłu oszczędzania, umiejętnego użycia pieniędzy, oraz współdziałania rozwojowi zamożności publicznej.

Każdy uczestnik Kongresu wpłaca wpisowe w wysokości Ł 1 (zł 43.50).

Od wpisowego są zwolnieni członkowie Związku Kas Oszczędności W. Brytanji oraz przedstawiciele Brytyjskiej Pocztowej Kasy Oszczędności i Narodowego Komitetu Oszczędnościowego W. Brytanji.

Koszty Kongresu ponoszą Kasy Oszczędności W. Brytanji. Wkładki winny być przesyłane do Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w Medjolanie, dla którego zostały przez Związek Kas Oszczędności W. Brytanji przeznaczone.

Zaproszenie.

§ 6. Komitet Organizacyjny ma prawo zapraszać jako gości Kongresu Rządy i Urzędy Publiczne, jako też wszelkie instytucje i osoby, które, interesując się sprawami oszczędności, mogą przyczynić się do dyskusji, prowadzonych na Kongresie.

Przyjęcie regulaminu.

§ 7. Zgłoszenie uczestnictwa w Kongresie oznacza przyjęcie niniejszego regulaminu.

Karty wstępu i odznaki.

§ 8. Każdy z delegatów oraz gości Kongresu otrzyma kartę wstępu i odznakę, za których okazaniem będzie miał prawo uczestniczenia w posiedzeniach oraz uroczystościach kongresowych stosownie do przepisów w tym względzie.

Referaty.

§ 9. Referaty na tematy, ustalone przez Komitet Organizacyjny winny być przesłane do Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w języku ojczystym autora przynajmniej w jednym z dwuch języków oficjalnych (angielskim lub francuskim) przed dniem 31 stycznia 1929 r. Za zwrotem kosztów istotnych (przy potrąceniu odpowiedniego odsetka sumy pozostawionej do dyspozycji Instytutu przez Związek Kas Oszczędności W. Brytanji) Instytut dokona tłómaczenia referatów na drugi język oficjalny oraz wydrukuje 500 egz. w każdym z tych języków dla rozesłania wszystkim delegatom przed ich przybyciem na Kongres.

Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy zastosuje się do wszelkich innych życzeń referentów w tej sprawie pod warunkiem otrzymania odpowiednich wskazówek w terminie, wystarczającym na zaznajomienie delegatów z odnośnym referatem. W celu rozpowszechnienia referatów pomiędzy Kasy Oszczędności całego świata Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy opublikuje je całkowicie lub w streszczeniach w wydaniu angielskiem i francuskiem swego miesięcznika „L'Epargne du Monde" „World Thrift".

Uwagi, dotyczące poszczególnych referatów, mogą być kierowane do Instytutu, który prześle je odnośnemu autorowi

dla przygotowania ew. danych i wyjaśnień przed rozpoczęciem dyskusji na Kongresie.

Biuro Kongresu.

§ 10. Delegaci dokonają na pierwszem posiedzeniu przy współudziale Komitetu Organizacyjnego ,wyboru Przewodniczącego oraz innych członków Biura Kongresu, które będzie urzędowało przez czas trwania Kongresu i ustali porządek dzienny każdego posiedzenia.

Język urzędowy.

§ 11. Językami urzędowemi Kongresu są angielski i francuski. Uczestników Kongresu uprasza się o posługiwanie się jednym albo drugim z nich.

Jeżeli jednak grupa conajmniej 50 delegatów z krajów, których językiem ojczystym nie jest ani angielski ani francuski, zażąda przed upływem czerwca 1929 r. dopuszczenia innego języka, zostaną powołani odpowiedni tłómacze do streszczania wzgl. przekładania przemówień z tych języków na urzędowe i vice versa.

Głosowanie.

§ 12. Przewodniczący może w wyniku każdej dyskusji poddawać pod głosowanie wnioski, które w razie przyjęcia ich przez Kongres stają się uchwałą. Prawomocnemi są te uchwały, za któremi oświadczy się większość delegatów obecnych na posiedzeniu.

W sprawach, dotyczących Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, mają prawo głosować tylko delegaci Kas do niego należących.

Wnioski dodatkowe.

§ 13. Przewodniczący może, o ile da się to wykonać bez uszczerbku dla obrad, objętych porządkiem dziennym — upoważniać uczestników Kongresu do przekładania wniosków poza przedmiotem dyskusji, jeżeli dotyczą zagadnień specjalnej doniosłości dla sprawy oszczędności, lub okaże się potrzeba zwrócenia na nie uwagi Kongresu.

Dyskusja.

§ 14. Przedłożone Kongresowi referaty będą uważane za już odczytane, w celu poświęcenia całego czasu obrad na dyskusję.

Sprawy nieprzewidziane.

§ 15. W sprawach, nieprzewidzianych w niniejszym regulaminie, decyduje Komitet Organizacyjny. W toku posiedzeń Kongresu rozstrzyganie tych spraw należy do Biura Kongresu.

Sprawozdanie z prac Kongresu.

§ 16. Jako sprawozdanie z prac Kongresu wydany zostanie Pamiętnik.

Wystawa.

§ 17. Jednocześnie z Kongresem zostanie otwarta wystawa, zawierająca trzy działy:

1) handlowy dla dostawców Kas Oszczędności (maszyny do liczenia, pisania, meble biurowe, szafy ogniotrwałe etc.);
2) propagandy;
3) różny (statystyka, rachunkowość, formularze, druki etc.).

Eksponaty działów 2-go i 3-go — o ile nie będzie innych zarządzeń wystawców—zostaną przejęte przez Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy, który je poklasyfikuje i będzie przechowywał do dyspozycji swych członków.

Informacje.

§ 18. Zgłoszenia uczestnictwa, wpisowe, wkładki, referaty i zapytania, nie dotyczące podróży i pobytu, kierować należy do Prof. F. Ravizzy, Dyrektora Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego w Medjolanie (via Monte di Pietà 4).

Informacyj, dotyczących podróży, hoteli i t. d., udziela p. Thomas Robinson, Sekretarz Honorowy Kongresu — Finsbury & City of London Savings Bank, Sekforde str. Clerkenwell Green, London E. C. 1, Anglja.

„Przegląd Gospodarczy".

Wyszedł z druku zeszyt 8 „Przeglądu Gospodarczego" z dnia 15 kwietnia r. b., zawierający następującą treść:

„Inwestycje przemysłowe" — E. R.; „Kredyt hipoteczny w r. 1928" — dr. J. Piekałkiewicz; „Budżet na rok 1929/30" — H. Bronikowska; „Polski przemysł węglowy w r. 1928" — N. Dobis; „Handel zagraniczny Polski w r. 1928" — St. B.; „Z gospodarczego położenia W. Brytanji" — dr. S. Janicki; „Z gospodarczego położenia Francji" — K. Staniszewski.

Zeszyt uzupełniają następujące działy: Kronika krajowa i zagraniczna, Rynek pieniężny i Rynki towarowe.

Giełda pieniężna w Warszawie.

20 kwietnia 1929 r.

Pod wpływem różnych czynników, czy to natury gospodarczej, czy też politycznej, na giełdach zdarzają się spadki kursów notowanych papierów. Trwają one przez czas pewien, krótszy lub dłuższy, zależnie od przyczyn, które je wywołały. Gdy jednak przyczyny te ustąpią, horyzont się wyjaśnia i następuje poprawa notowań, a często po baissie i to znacznej, zjawia się zwyżka kursów.

Na giełdzie warszawskiej od dłuższego czasu trwa tendencja słaba, a kursy ulegają stałej zniżce. Giełda jest przytem bezczynna i nielicznie uczęszczana. Z powodu braku obrotów, wiele akcji nie jest notowanych.

Sytuacja jest tem gorsza, że nikt nie może postawić żadnych horoskopów, kiedy nastąpi poprawa, a tak dawno trwający pesymizm i zniechęcenie, zastąpione będą przez nastrój lepszy i pogodniejszy. A dodać trzeba, że giełda warszawska składa się przeważnie z haussistów, to jest ludzi, usposobionych optymistycznie i szukających okazji do zmiany nastroju na lepszy.

Podwyższenie stopy procentowej przez Bank Polski i banki prywatne oddziałało na giełdę bardzo ujemnie. Nie bez wpływu pozostała też wiadomość o pogorszeniu się sytuacji w Łodzi i katastrofalnej wprost redukcji robotników, zatrudnionych w przemyśle włókienniczym, skutkiem czego około 30.000 ludzi może się znaleźć bez pracy.

Z akcji najwięcej stosunkowo interesowano się Bankiem Polskim. Notowano kursy: bankowe — Polski 167 163—167.50, Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu 85; Elektrownia w Zagłębiu 100; Warsz. tow. kopalń węgla 77.50; Cegielski 40.50; Modrzejkw 26; Rudzki 41; Starachowice 28.

Popyt na dewizy był znaczny, przy tendencji przeważnie słabej. Dolar gotówkowy w obrotach prywatnych 8.92³/₄, rubel złoty 4.61.

Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hypotecznych.

	Wartość nominalna	Kwiecień 13	15	16	17	18	19	20
Papiery procent. państwowe								
5 proc. Państw. poż. Konwersyjna	100 zł.	67	67	67	67	67	67	67
5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r.	100 zł.	59	59	59	59	59	59	59
6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919|20 r.	100 dol.	—	—	84.50	—	—	84	84
7 proc. Pożyczka Stabil. 1927 r. 2)	100 dol.	—	—	—	—	89.50	90	92
10 proc. Pożyczka Kolejowa	100 fr. w zł.	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50	102.50
4 proc. Pożyczka prem. Inwestycyjna	100 zł. w zł.	105.25-105.75	105.50-106 -105.75	105.25-105	105 —	105 105.50- -105.25	105	105.25-105 —
5 proc. Pożyczka prem. ser. II 1926 r.	5 dol.	89.50-90.50	90.75-92	92	90.50-88.50	89	89 90	98-88.50
Papiery banków państwowych								
7 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego	100 zł. w zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8 proc. „ „ „ „ „ 1)	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
7 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego 1)	100 zł. w zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8 proc. „ „ „ „ „ 1)	100 zł. w zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego 1)	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
Papiery komunalne.								
4 i pół proc. Poż. Konwers. m. Warszawy 1926	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 i pół proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
6 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	54	—	—	—	—	—
8 proc. „ Szkolna „ 1925	100 zł. w zł.	—	—	—	—	—	—	—
Papiery banków komunalnych								
6 proc. Obl. Pol. Banku Komunalnego	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
6 proc. „ „ II em.	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ III em. 1)	100 zł. w zł.	—	—	—	—	93	93	93
Papiery gwarant. przez Skarb Państwa.								
7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*)	1 funt. sterl.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „ **)	1 funt sterl.	88-87.50	—	—	88	—	—	—
Listy zastawne								
4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego	100 zł.							
4 pół proc. „ „	100 zł.	48.75-48.90	48.60-48.55	48.50-47.30	48.25-47.75	48.15	47.75-47.60	47.60-47.75
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	48	—	—	—
4 pół proc. „ m. Warszawy	100 zł.	—	46	46.25	46.25	—	—	—
5 proc. „ „	100 zł.	—	—	—	52.50	52.25	52	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	68	68	—	67.50	68	67.50	67.25
5 proc. „ „ „ Częstochowy	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	57.50	—	—	56-57	—	56.25	56.50
5 proc. „ „ „ Kalisza	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	59.50	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kielc	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Lublina	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
4 pół proc. „ „ Łodzi	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	60.75-61	60.50-61		61	—	61	60.75
5 proc. „ „ Piotrkowa	100 zł.					—		—
8 proc. „ „ „	100 zł.			—			—	—
5 proc. „ „ Płocka	100 zł.	—	—	—	—		—	—
5 proc. „ „ Radomia	100 zł.	—	—	—		—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—			—		—
10 proc. „ „ „	100 zł.		—			—		—
5 proc. „ „ Siedlec.	100 zł.							
10 proc. „ „ „	100 zł.			68.50	68.80			

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23|IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37 poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.